

Nr 4.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1954/55 under fjärde huvudtiteln, avseende anslagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o) **Repetitionsövningsverksamheten under budgetåret 1954/55.** I propositionen nr 1 har departementschefen under fjärde huvudtiteln (punkt 1, s. 6 och 7 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1954) framhållit, att han räknat med en begränsning av repetitionsövningskontingenten och i samband härmed anfört, bland annat, följande.

På departementschefens uppdrag hade chefen för armén undersökt konsekvenserna av en minskning av repetitionsövningsverksamheten. Enligt departementschefens mening medgåve det nuvarande läget någon sänkning av kravet på beredskap. Departementschefen hade därför föreslagit, att arméns repetitionsövningskontingent för nästa budgetår minskades med 25 000 man. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid armén komme till följd härav att nedgå från det av myndigheterna ursprungligen beräknade antalet 14 765 000 dagar till 13 900 000 dagar. Verkställda undersökningar hade gett vid handen, att repetitionsövningskontingenten kunde minskas med angivet antal man under nästa budgetår utan att det nuvarande systemet för repetitionsövningar inom armén äventyrades. Bifall till departementschefens förslag ledde till en besparing av 20 miljoner kronor.

Utskottet hyser vissa betänkligheter mot det föreliggande förslaget, vilket utgör ett avsteg från gällande ordning. Framhållas må, att ändamålet med repetitionsövningarna är att bibehålla och komplettera de värnpliktigas färdigheter. Genom dessa övningar sker vidare en omskolning på nya vapen m. m., varjämte de värnpliktiga undergå utbildning till helt nya befattningar inom krigsorganisationen antingen från vissa truppslag till andra eller från en vapengren till en annan. Nämnda övningar ha även en stor uppgift att fylla för samövning av förbanden. Ett realiserande av förslaget kan alltså komma att i viss mån rubba systemet för värnpliktstillgångens ändamålsenliga utnyttjande. Då utskottet emellertid förutsätter,

att den ifrågasatta anordningen endast är att betrakta som en engångs-åtgärd, vill utskottet icke framställa någon erinran mot förslaget. Utskottet kommer alltså i det följande att vid beräkningen av ifrågakommande anslag räkna med den av departementschefen angivna minskningen i antalet tjänstgöringsdagar.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.

2:o) **Motioner om utredning rörande begränsning av försvarskostnaderna.** I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *Lage Svedberg m. fl.* (I: 51) och den andra inom andra kammaren av herr *Spångberg m. fl.* (II: 57), har hemställts, att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag enligt de riktlinjer, som i motionerna angivits rörande begränsning av försvarskostnaderna under fredstid.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Helmer Persson m. fl.* (I: 140) och den andra inom andra kammaren av herr *Holmberg m. fl.* (II: 191), har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt utredning och förslag i syfte att åstadkomma en betydande nedskärning av försvarsutgifterna.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindblom m. fl.* (I: 279) och den andra inom andra kammaren av herr *Boija m. fl.* (II: 367), har hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av fjärde huvudtiteln måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att, när överbefälhavarens utredning angående försvarskostnaderna verkstälts, Kungl. Maj:t ville tillsätta en kommitté enligt vad i motionerna anförts med uppgift att pröva föreliggande förslag och undersöka möjligheterna för en begränsning av försvarskostnaderna.

I en inom andra kammaren av herrar *Åkerström* och *Karlsson* i Olofström väckt motion (II: 63) har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att i motionen anförda synpunkter beaktas vid de av överbefälhavaren igångsatta utredningarna angående avvägningen mellan olika försvarsgrenar.

I en inom andra kammaren av herr *Ekdahl* väckt motion (II: 217) har hemställts, att riksdagen måtte besluta hemställa, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande möjligheterna för ett betryggande inslag av civil ekonomisk sakkunskap inom de militära förbanden.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, till motionerna I: 140, I: 279, II: 57, II: 63 och II: 217.

I motionerna I: 51 och II: 57 framhålles nödvändigheten av att åstadkomma en väsentlig nedskärning av nuvarande försvarskostnader och samtidigt söka bestämma en kostnadsram, som icke får överskridas under fredstid. Sparsamheten kan, framhålla motionärerna, tänkas ske efter flera linjer. »Vi kan nämna en viss nedskärning av rustningarna, större sparsamhet med materiel, eventuell höjning av pensionsåldern för vissa militära befattningshavare o. s. v.»

I motionerna I: 279 och II: 367 framhålles, att den närmare överarbetningen av överbefälhavarens förslag bör överlämnas till en kommitté, bestående av parlamentariska representanter och representanter för såväl ekonomisk som organisatorisk expertis, med uppdrag att undersöka möjligheterna för en begränsning av försvarskostnaderna.

I motionen II: 63 framhålles såsom angeläget, att de av överbefälhavaren igångsatta utredningarna syfta till en stark begränsning av nuvarande försvarsorganisation. Det torde enligt motionerna därvid befinnas nödvändigt att bland annat räkna med indragning av ett betydande antal regementen och dessutom av hänsyn till flygvapnets oerhörda kostnader minst en flygflottilj. Det utrikespolitiska läget och kravet på erforderlig beredskap bör enligt motionärerna icke utgöra hinder för ytterligare nedskärningar.

Utskottet. Med hänsyn till den militärpolitiska situation, som råder, måste vi alltjämt inrikta våra ansträngningar på att bevara den nuvarande krigsmakten i slagkraftigt skick. De avsevärda kostnader, som försvarsbudgeten under de senaste åren utvisat, göra det enligt utskottets mening angeläget, att medlen användas på sådant sätt, att största möjliga försvarseffekt erhålles. Utskottet har därför med tillfredsställelse funnit, att under överbefälhavarens ledning igångsatts utredningar beträffande den ur strategisk synpunkt lämpligaste avvägningen mellan de olika försvarsgrenarna samt försvarskostnadernas storlek på längre sikt. Utskottet har under hand från försvarsstaben inhämtat närmare upplysningar rörande dessa utredningar och därvid erfarit, att desamma väntas bli slutförda under in-
stundande höst.

Med anledning av det i motionerna I: 279 och II: 367 framställda förslaget vill utskottet framhålla, att utskottet finner det i princip riktigt att, med hänsyn till betydelsen av den under överbefälhavarens ledning igångsatta utredningen rörande försvarskostnadernas storlek på längre sikt, så snart resultatet därav föreligger, detsamma blir föremål för överläggningar med representanter för riksdagen. Även ekonomisk och organisatorisk expertis kan härvid tänkas bli företrädd. Så har även tidigare skett, då fråga varit om mera betydelsefulla försvarsavväganden. Utskottet vill sålunda erinra, att 1942 års försvarsbeslut föregicks av vissa överväganden i samråd med representanter för olika sidor av det ekonomiska livet.

De synpunkter, som därvid framkommo, togos till utgångspunkt vid avvägningen av den kostnadsram, varifrån 1941 års försvarsutredning, som låg till grund för förenämnda riksdagsbeslut, utgick vid uppgörande av sitt förslag. Vidare må nämnas, att 1942 års försvarsberedning, som överarbetade försvarsutredningens förslag, var sammansatt av parlamentariska representanter och hade till uppgift att medverka till att största möjliga effekt utvunnes av de för försvaret avsedda kostnaderna. Utskottet finner alltså önskvärt, att representanter för riksdagen på ett förberedande stadium i en eller annan form får tillfälle att i denna fråga göra sin mening gällande. Då utskottet emellertid har anledning förutsätta, att Kungl. Maj:t kommer att taga initiativ härtill, torde någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av förberörda motioner icke vara påkallad.

Under nu förevarande punkt har utskottet redovisat ett antal motioner, som samtliga syfta till kostnadsbesparande åtgärder i fråga om anslagen under den militära budgeten. Utskottet finner självfallet, att alla utvägar böra prövas för ett nedbringande av försvarsutgifterna, så långt detta är möjligt utan eftersättande av effektiviteten. Utskottet vill därför understrika departementschefens uttalande, att vid de utredningar, som nu pågå under överbefälhavarens ledning, alla möjligheter till rationaliseringar i såväl organisatoriskt som personellt hänseende noga beaktas. Härjämte må erinras om att, såsom i det föregående anförts, utskottet förutsätter, att representanter för riksdagen på ett förberedande stadium få tillfälle att närmare pröva resultatet av ifrågavarande utredningar. Utskottet vill vidare i anledning av motionerna framhålla, att utskottet i särskilda utlåtanden denna dag tillstyrker av Kungl. Maj:t framlagda förslag till rationaliseringsåtgärder inom försvaret, såsom frågan om omorganisation av den centrala försvarsförvaltningen, innebärande, bland annat, avveckling av krigsmaterielverket, ävensom att enligt vad departementschefen upplyst inom försvarsdepartementet tillkallats särskilda sakkunniga för att kontinuerligt följa rationaliseringsfrågorna och bevaka de besparings- och effektivitetsåtgärder, som från fall till fall kunna visa sig föreligga. Med hänsyn till vad sålunda förekommit finner utskottet anledning icke föreligga för riksdagen att vidtaga någon särskild åtgärd i anledning av motionerna I: 51 och II: 57, I: 140 och II: 191, de båda sistnämnda motionerna såvitt nu är i fråga, samt II: 63.

Det i motionen II: 217 framförda förslaget avser undersökning av möjligheterna att vid de militära förbanden anställa civila befattningshavare med ekonomisk sakkunskap för granskning och övervakning av de ekonomiska förhållandena på ifrågavarande verksamhetsområde. Även om med hänsyn till försvarsväsendets utveckling utgifterna för försvarsändamål inom de militära förbanden, som motionen närmast åsyftar, torde rymma vissa besparingsmarginaler, böra dock enligt utskottets mening de besparingsmöjligheter, som där må förefinnas, icke överskattas. Utskottet vill

härjämte framhålla, att statsmakterna inrikta en fortlöpande kontroll på detta område. Sålunda må erinras om att av respektive fackförvaltningar inom försvaret verkställes saklig specialrevision med uppgift att övervaka, att en god och ändamålsenlig hushållning iakttages med såväl anslagsmedel som materiel och andra förnödenheter. Den granskningsverksamhet, som åligger statens sakrevision, avser ett bedömande av ändamålsenligheten ur ekonomisk synpunkt av vidtagna förvaltningsåtgärder. Häri ingår, bland annat, att tillse att affärsmässiga grunder tillämpas vid upphandling, tillverkning, försäljning m. m. Vidare må nämnas, att statens organisationsnämnd är inriktad på ett tillvaratagande av förefintliga rationaliseringsmöjligheter. Frånsett de icke obetydliga kostnader för avlönande av ett antal besparingsexperter, som det föreliggande förslaget skulle medföra, kan utskottet icke finna det vara av nytta eller behovet påkallat att utöver förenämnda kontrollerande och granskande organ föranställa om ytterligare övervakning av det ekonomiska livet vid de militära funktionerna. På nu anförda skäl finner utskottet motionen icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

- a) att motionerna I: 51 och II: 57 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;
- b) att motionerna I: 140 och II: 191, såvitt nu är i fråga, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;
- c) att motionerna I: 279 och II: 367 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;
- d) att motionen II: 63 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;
- e) att motionen II: 217 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3:o) **Viss beredskapsfråga.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 1, s. 15) föreslagit riksdagen att jämväl för budgetåret 1954/55 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

För budgetåret 1953/54 har riksdagen medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må enligt Kungl. Maj:ts medgivande överskridas, om av beredskapsskäl värnpliktiga måste inkallas till

repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtas. Motsvarande bemyndigande har syns departementschefen höra utverkas av riksdagen även för nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker, att riksdagen jämväl för budgetåret 1954/55 lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet och hemställer alltså,

att riksdagen må jämväl för budgetåret 1954/55 medgiva att, därest av beredskapskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

Försvarsdepartementet.

4:o) **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 16 och 17) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring av personalförteckningen för försvarsdepartementet, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 910 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att två befattningar för pensionerade officerare med arvode motsvarande lön i löneklass 1: 30 indragas, ävensom att jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången en ny tjänst för kontorsbiträde i Ca 8 inrättas.

Utskottet har lämnat Kungl. Maj:ts förslag utan erinran och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarsdepartementet uppföra ytterligare en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	351 000
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	140 300
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 060
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	146 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	347 140
	<hr/>
	Summa kronor 1 019 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	119 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 900 000

c) till *Försvarsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

5:o) **Försvarsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 17), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

Centrala förvaltningsmyndigheter.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE.

6:o) **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 20—22) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar av personalförteckningen för försvarets sjukvårdsstyrelse, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 675 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 646 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att en löneplansplacerad tjänst inrättas för biträdande sjuksköterskeinspektris. Tjänsten anses böra uppföras såsom extra i 21 lönegraden. I samband härmed kan posten till arvoden och sär-

skilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från vilken post ersättning till motsvarande befattningshavare för närvarande utgår, minskas med 12 420 kronor.

Vidare föreslås, att följande tjänster ordinariesätts, nämligen en för förste byråsekreterare i Ce 29, en för kontorsskrivare i Ce 19, en för förste kansliskrivare i Ce 17, en för kansliskrivare i Ce 15 och en för kontorist i Ce 13.

I övrigt innebär förslaget allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) dels på personalförteckningen för försvarets sjukvårdsstyrelse uppföra ytterligare tjänster för en förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29, en kontorsskrivare i lönegrad Ca 19, en förste kansliskrivare i lönegrad Ca 17, en kansliskrivare i lönegrad Ca 15 och en kontorist i lönegrad Ca 13, dels ock ur förteckningen utesluta en tjänst för förste byråsekreterare i lönegrad Ce 29;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	212 500
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	50 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	197 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	239 700
	<hr/>
	Summa kronor 713 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	38 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 675 000

c) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 675 000 kronor.

7:o) **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 23), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN.

8:o) **Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 24 och 25) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herrar *Gustafsson* i Skellefteå och *Boija* väckt motion (II: 216) hemställt, att riksdagen måtte *dels* medgiva att av den på anslaget till Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel utestående reservationsmedelsbehållningen ett belopp av 630 000 kronor får för budgetåret 1954/55 disponeras för anslaget till Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet, *dels* till Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet för budgetåret 1954/55 under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

I motionen erinras om att anslaget under fjärde huvudtiteln till byggnads- och reparationsberedskapens materiel de tre senaste budgetåren varit uppfört med endast ett formellt belopp samt att vid utgången av budgetåret 1952/53 fanns en reservationsbehållning på anslaget om ca 2,4 miljoner kronor. Även för nästa budgetår föreslår departementschefen, att anslaget uppföres med ett formellt belopp. I motionen föreslås, att ifrågavarande reservationsmedelsbehållning under nästa budgetår tages i anspråk för att bestrida kostnaderna under anslaget till fortifikationsförvaltningens forskningsverksamhet, vilket för nästa budgetår är upptaget med 630 000 kronor. Det senare anslaget kan då för nästa budgetår upptagas med formellt belopp.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 630 000 kronor och disponeras med 350 000 kronor till forsknings- och försöksverksamhet samt med 280 000 kronor till fortifikatorisk rustningsplanläggning.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 520 000 kronor för att möjliggöra ökning av forsknings- och försöksverksamhet samt rustningsplanläggning.

Departementschefen föreslår oförändrat anslagsbelopp.

Utskottet. Enligt vad departementschefen under närmast efterföljande punkt upplyst finnes å anslaget till byggnads- och reparationsberedskapens materiel en reservationsbehållning av i runt tal 2,4 miljoner kronor, som

till avsevärd del icke disponerats. I den nu föreliggande motionen yrkas, att av denna behållning ett belopp av 630 000 kronor tages i anspråk för bestridande av kostnader under förevarande anslag, varigenom detsamma kan för nästa budgetår uppföras med allenast formellt belopp av 100 kronor. Då det anslag, varå ifrågavarande behållning finnes, är avsett för helt annat ändamål än det, som forskningsanslaget har att tjäna, anser utskottet det i motionen framförda förslaget icke stå i god överensstämmelse med hittills tillämpade budgettekniska principer. Härutöver må framhållas, att enligt vad utskottet under hand från fortifikationsförvaltningen inhämtat viss del av behållningen i fråga kan komma att behöva tagas i anspråk under nästa budgetår. Utskottet är därför icke berett tillstyrka motionen.

Mot Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning under förevarande punkt, som innebär oförändrat anslagsbelopp, har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 216, till *Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

9:0) **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 25 och 26) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 125 000 kronor.

Departementschefen, som finner angeläget, att centrala arbetskadror inom byggnads- och reparationsberedskapen prövas under fältmässiga förhållanden, framhåller, att å det andra för byggnads- och reparationsberedskapen anvisade anslaget, avseende materiel, finns en reservationsbehållning på i runt tal 2,4 miljoner kronor, som till avsevärd del icke disponerats. Departementschefen förutsätter att — därest det skulle visa sig att övningar med centrala arbetskadror icke kan under nästa budgetår tillfredsställande ordnas inom ramen för de medel, som finns tillgängliga å anslaget — Kungl. Maj:t skall vara oförhindrad att för ändamålet taga i anspråk en mindre del av ifrågavarande reservationsbehållning å materielanslaget.

Utskottet delar departementschefens mening om angelägenheten av att centrala arbetskadror inom byggnads- och reparationsberedskapen prövas under fältmässiga förhållanden. Därest det skulle visa sig, att sådana övningar icke kunna under nästa budgetår tillfredsställande ordnas inom ramen för de medel, som finnas tillgängliga å förevarande anslag, har ut-

skottet icke något att erinra mot att Kungl. Maj:t bemyndigas att för ändamålet taga i anspråk en mindre del av reservationsbehållningen å anslaget till byggnads- och reparationsberedskapens materiel. Enligt utskottets mening är en sådan överflyttning av medel godtagbar ur räkenskapsmässig synpunkt, då det nämligen här är fråga om anslag med närbesläktade ändamål.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning under förevarande punkt, får hemställa,

att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

10:o) **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 26) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 100 kronor och avses för redovisning av omsättningen vid byggnads- och reparationsberedskapens förråd av maskiner m. m.

Å förevarande anslag finnes en reservationsbehållning av i runt tal 2,4 miljoner kronor, som till avsevärd del icke disponerats.

I överensstämmelse med förslag av fortifikationsförvaltningen förordar departementschefen, att anslaget även för nästa budgetår uppföres med ett formellt belopp.

Utskottet tillstyrker det äskade anslaget.

Under hänvisning till vad utskottet vid behandlingen av nästföregående punkt anfört rörande ianspråktagande av reservationsmedel under förevarande anslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Försvarskrafterna.

FÖRSVARSTABEN.

11:o) **Försvarsstaben: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 29—37) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar av personalförteckningen för försvarsstaben, dels fast-

ställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsstabens, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till Försvarsstabens: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 11 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 11 003 000 kronor.

Enligt gällande organisation avses en regementsofficer vara chef för försvarsstabens personalvårdsavdelning. Vid behandlingen i propositionen 1953:110 av frågan om personalvårdens lokala organisation anförde departementschefen, att det kunde ifrågasättas huruvida icke chefskapet för avdelningen borde ankomma på socialvårdsdirektören. Därigenom skulle regementsofficersbeställningen kunna frigöras för andra uppgifter. Nuvarande innehavaren av nämnda beställning — i alternativt Ma 33 eller Ma 30 — är för närvarande ledig och uppehåller extra ordinarie tjänst vid annan statlig myndighet. I hans ställe uppehålls chefskapet för avdelningen av socialvårdsdirektören. Departementschefen föreslår nu den förändringen i organisationen att socialvårdsdirektören blir chef för avdelningen. Därvid bör tjänsten — såsom chefen för civildepartementet anført vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor — placeras i lönegrad Ce 31 och benämnas byrådirektör. Regementsofficersbeställningen bör tills vidare icke utnyttjas.

Vid bifall till vad departementschefen sålunda förordat kommer personaluppsättningen vid personalvårdsavdelningen att minskas med en militär befattningshavare. Då trängande behov av en dylik befattningshavare med huvudsaklig uppgift att handlägga krigsplanläggningsfrågor föreligger, tillstyrker departementschefen försvarsstabschefens förslag om att för ändamålet inrätta en kaptensbeställning i Md 27.

Departementschefen föreslår vidare att en förste byråsekreterartjänst i Cg 27 vid utrikesavdelningen upptages såsom extra ordinarie och att en kanslibiträdestjänst i Ce 11 inrättas för fotoavdelningen.

Vidare föreslås, att en kontoristtjänst i Ce 13 (i kassatjänst) ordinarie-sättes samt att en tjänst för kanslibiträde i Ca 11 och en tjänst för kontorsbiträde i Ca 8 indragas.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt m. m. beräknar departementschefen för nästa budgetår till 7 335 000 kronor, vilket innebär en ökning med 282 000 kronor.

Utskottet har funnit den förordade förändringen i organisationen av försvarsstabens personalvårdsavdelning motiverad och tillstyrker förslaget härutinnan. Övriga av departementschefen föreslagna ändringar i fråga om personalförteckningen synas böra godtagas. Mot anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) *dels* på personalförteckningen för försvarsstaben uppföra ytterligare en beställning för kapten i lönegrad Md 27, ytterligare en tjänst för kontorist i lönegrad Ca 13 samt en tjänst för byrådirektör i lönegrad Ce 31, *dels ock* från förteckningen utesluta en tjänst för kanslibitråde i lönegrad Ca 11, en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 och en tjänst för socialvårdsdirektör i lönegrad Ce 29;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 318 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	304 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 000
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer:	
a) Ortstillägg	288 000
b) Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	25 000
c) Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i> ...	35 000
d) Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i>	16 000
e) Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	42 000
f) Prisutjämningsstillägg, <i>förslagsvis</i> ...	448 000
	854 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	549 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 134 000
	<hr/>
	Summa kronor 4 223 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	258 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 3 965 000

c) till *Försvarsstaben*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 11 300 000 kronor.

12:o) **Försvarsstaben: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 38 och 39), innebärande en anslagsminskning av 187 000 kronor, får utskottet med förmälan, att anslaget i den del det avser försvarsväsendets radioanstalt m. m. höjts med 58 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 410 000 kronor.

13:o) **Försvarsstaben: Övningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 39 och 40), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

14:o) **Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 40), innebärande en anslagshöjning av 90 000 kronor, som föranletts av övergång till nytt lägesangivningssystem, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

15:o) **Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 41), innebärande i den del anslaget avser radioanstaltens verksamhet en höjning med 300 000 kronor och beträffande anslaget i övrigt en höjning med 6 000 kronor, avseende en utgift av engångsnatur för likvidering av en inköpt vertikalkamera, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 389 000 kronor.

ARMÉN.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

16:o) **Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 42), innebärande en anslagsminskning av 12 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 kronor.

17:o) **Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 43), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 400 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 400 000 kronor.

18:o) **Armén: Rekryteringskostnader. Armén: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 24 och 25, s. 44), innebärande oförändrade anslagsbelopp och beträffande ekiperingsersättningen dessutom oförändrade grunder, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Armén: Rekryteringskostnader* ett förslagsanslag av 55 000 kronor;

b) till *Armén: Ekiperingsersättningar* ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

19:o) **Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 44—46), innebärande en anslagsminskning av 1 500 000 kronor, som föranletts av en minskning av personalbehovet från 1 830 till 1 647 man, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

20:o) **Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27, s. 46—48) att dels medgiva utbetalning av tilläggspremier till vissa värnpliktiga i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1954 förordat, dels ock till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 47 600 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herrar *Senander* och *Johansson* i Stockholm väckt motion (II: 35) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att en uttryckningspremie, beräknad efter en krona per tjänstgöringsdag, utbetalas till de värnpliktiga.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 51 000 000 kronor. Departementschefen räknar med en viss minskning av repetitionsöv-

ningsverksamheten vid armén, innebärande att det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga för armén skulle för nästa budgetår utgöra 13 900 000.

På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1952 års riksdag att med 20 % höja utgående premier till vissa grupper av värnpliktiga vilka fullgör längre tjänstgöring än värnpliktiga i allmänhet. För värnpliktiga vilka genomgått kadettskola höjdes premierna från 2 000 till 2 400 kronor. Bestämmelser i ämnet utfärdades genom en kungörelse (SFS 1952:493), som trädde i kraft den 1 juli 1952.

För 1951—1952 års elever vid arméns kadettskolor, vilka uppdelas på en vinter- och en sommarlinje, medförde valet av tidpunkt för bestämmelsernas ikraftträdande den konsekvensen att de som tillhörde sommarlinjen och som avslutade utbildningen i augusti 1952 kom i åtnjutande av premiehöjningen, medan så icke blev fallet med vinterlinjens kadetter vilka slutade redan i mars 1952. Frågan om premiehöjning även till sistnämnda grupp har sedermera tagits upp i en motion till föregående års riksdag (II: 2), över vilken motion statsutskottet yttrat sig i sitt utlåtande nr 4 (s. 14). Utskottet anförde därvid. Ur rättvisesynpunkt hade det oneligen förefallit mera tilltalande, om gränsen vid premieförhöjningens ikraftträdande i stället hade dragits mellan två årskullar. Även om utskottet alltså ansåg vissa skäl tala för att jämväl de elever, som genomgick kadettskolornas vinterkurs 1951—1952, borde komma i åtnjutande av premieförhöjningen, var utskottet i avsaknad av annan utredning i ämnet än den motionen innehöll icke berett föreslå riksdagen att fatta beslut i enlighet med yrkandet i motionen. Utskottet förutsatte emellertid, att Kungl. Maj:t tog frågan under förnyat övervägande och för riksdagen framlade det förslag, var till en dylik undersökning kunde föranleda.

Antalet premieberättigade kadetter vid 1951—1952 års vinterlinje utgjorde omkring 400. De synpunkter motionären och utskottet anfört till stöd för att även denna grupp av kadetter — i likhet med sina årskamrater vid sommarlinjen — bör komma i åtnjutande av 1952 års premiehöjning bör enligt departementschefen tillgodoses. Departementschefen föreslår därför att envar av ifrågavarande kadetter tillerkännes en tilläggspremie å 400 kronor.

Under beaktande av det anförda föreslår departementschefen en anslagsminskning av 3 400 000 kronor.

Utskottet. Departementschefens förslag i fråga om tilläggspremier till vissa värnpliktiga står i överensstämmelse med de synpunkter i ämnet, som utskottet anförde vid föregående års riksdag, varför utskottet vill tillstyrka, att riksdagen lämnar det begärda bemyndigandet.

Vad beträffar det motionsvis gjorda yrkandet om beredande åt de värnpliktiga av en särskild utryckningspremie vill utskottet nämna, att denna

fråga vid ett flertal tillfällen under de senaste åren varit föremål för riksdagens prövning utan att därvid föranleda någon åtgärd. Under erinran härom och då ett bifall till motionen skulle medföra en anslagshöjning av omkring 18 000 000 kronor, synes riksdagen jämväl nu böra avslå yrkandet i fråga.

Mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 35,

a) medgiva utbetalning av tilläggspremier till vissa värnpliktiga i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1954 förordat;

b) till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 47 600 000 kronor.

21:o) *Armén: Familjebidrag*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 48 och 49), innebärande en anslagsminskning av 5 000 000 kronor, som föranletts av minskat antal tjänstgöringsdagar för repetitionsövningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kronor.

SJUKVÅRD.

22:o) *Armén: Sjukvård*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 49 och 50), innebärande en till följd av belastningen å anslaget föranledd ökad medelsanvisning av 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

23:o) *Armén: Reseersättningar m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 50 och 51), innebärande en anslagsminskning av 600 000 kronor, som föranletts av minskad repetitionsövningsverksamhet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 11 900 000 kronor.

EXPENSER M. M.

24:o) **Armén: Bränsle m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, s. 51—53) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 12 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 12 250 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen å detsamma höjes med 250 000 kronor.

I en från statssekreteraren i försvarsdepartementet till utskottet överlämnad, den 5 mars 1954 dagteknad *promemoria* har framhållits följande.

Vid anmälan denna dag av proposition angående organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning m. m. har chefen för försvarsdepartementet under avd. II. Anslagsberäkningar m. m. uttalat, att i samband med omorganisationen en betydande del av avlöningskostnaderna för försvarets centrala förvaltningar avsågs skola överföras från sakanslag till avlöningsanslag. Utredningar hade verkställts inom försvarsdepartementet rörande ifrågavarande anslagsöverflyttningar. Departementschefen förutskickade, att handlingar med närmare beräkningar i detta hänseende skulle i vanlig ordning få tillställas riksdagens vederbörande utskott.

Från berörda förvaltningar har under hand infordrats uppgifter rörande av omorganisationen föranledda reduceringar av sakanslag.

I bifogade sammanställning anges de belopp, varmed belastningen på i statsverkspropositionen äskade anslag minskas under budgetåret 1954/55 med hänsyn till överföringen av lönekostnader från sakanslag till förvaltningarnas avlöningsanslag i samband med reformeringen av förvaltningsorganisationen. Vissa av ämbetsverken angivna obetydliga anslagsminskningar har härvid icke upptagits. I övrigt har av ämbetsverken redovisade belopp i allmänhet avrundats. Det har dock tillsetts att den sammanlagda reduktionen enligt departementets beräkningar överensstämmer med den slutsumma som uppgivits av förvaltningarna. I förekommande fall torde jämväl äskade beställningsbemyndiganden böra justeras med belopp motsvarande vad som angivits i fråga om anslagen.

Sammanställning.

	I statsverks- prop. 1954/55 äskat belopp kronor	Föreslagen minskning kronor	Återstod kronor
Armén: Bränsle m. m.	12 500 000	200 000	12 300 000
Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.	280 000 000	7 500 000	272 500 000
Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.	70 000 000	1 500 000	68 500 000
Marinen: Mathållning	13 600 000	100 000	13 500 000
Marinen: Inventarier m. m.	1 225 000	25 000	1 200 000
Marinen: Drivmedelsförråd m. m.	550 000	50 000	500 000
Marinen: Materialförråd m. m.	585 000	25 000	560 000
Marinen: Fartygsbyggnader	110 000 000	1 700 000	108 300 000
Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m. ..	95 000 000	2 500 000	92 500 000
Marinen: Underhåll av fartyg m. m.	46 000 000	700 000	45 300 000
Flygvapnet: Bränsle m. m.	5 350 000	50 000	5 300 000
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. ..	450 000 000	6 300 000	443 700 000
Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m.m.	98 000 000	2 600 000	95 400 000
Summa minskning kronor		23 250 000	

Utskottet. I särskilt utlåtande denna dag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 109 angående organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning m. m. tillstyrker utskottet, att lönekostnader överförs från sakanslag till avlöningsanslag i den i förenämnda departementspromemoria angivna omfattningen. I enlighet härmed torde med avseende å nu ifrågavarande anslag detsamma i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, som i och för sig icke givit utskottet anledning till erinran, böra minskas med 200 000 kronor till 12 300 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 12 300 000 kronor.

25:o) **Armén: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 53), innebärande en anslagshöjning av 200 000 kronor, som föranletts dels av belastningen å anslaget, dels ock av en tilltänkt ny växel-anläggning för Umeå garnison, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

26:o) **Armén: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 53 och 54), innebärande en anslagshöjning av 40 000 kronor, som föranletts av den effektiviserade värnpliktsutbildningen, ett stort antal nya kurser för befälets fortsatta utbildning m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 750 000 kronor.

MATHÅLLNING M. M.

27:o) **Armén: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 54 och 55), innebärande en anslagsminskning av 4 800 000 kronor, som föranletts av minskad repetitionsövningsverksamhet, får utskottet med förmålan, att dagskostnadsbeloppet föreslagits skola höjas med 5 öre, hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 39 500 000 kronor.

28:o) **Armén: Furagering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 55 och 56), innebärande av minskat antal underhållsdagar och lägre medelspriser föranledd anslagsminskning av 1 000 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Furagering* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

29:o) **Armén: Beklädnad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 57 och 58), innebärande en anslagsminskning av 900 000 kronor, som föranletts av minskat antal tjänstgöringsdagar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 24 100 000 kronor.

30:o) **Armén: Inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 58—60), innebärande en anslagsminskning av 200 000 kronor, beroende på minskat antal tjänstgöringsdagar samt odisponerad reservation å anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 900 000 kronor.

31:o) **Armén: Tvätt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 61—67) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 900 000 kronor.

Arméförvaltningen förordar, att centraliseringen av tvätt- och reparationstjänsten i princip skall begränsas till garnisonsverkstäder.

Av 1946 års militära förvaltningsutredning verkställda jämförande kostnadsundersökningar synes enligt departementschefen ge belägg för att den centraliserade driften av tvätt- och reparationstjänsten är i ekonomiskt avseende överlägsen den garnisonsvis ordnade drift, som arméförvaltningen förordar. Departementschefen anser i likhet med utredningen den verkställda undersökningen ge anledning till uttalande, att centraliseringen bör fortsätta. När det gäller frågan på vilket sätt den fortsatta centraliseringen bör ske, erinrar departementschefen om att Kungl. Maj:t den 11 maj 1951 uppdragit åt statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande m. m. att verkställa utredning angående samordning av den statliga tvättverksamheten. I avbidan på resultatet av denna utredning synes enligt departementschefen några förändringar i fråga om den militära tvätt- och reparationstjänsten ej böra ske.

Vad angår medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår har priset på vattentvätt vid de centrala tvättanstalterna enligt

inhämtade upplysningar från och med den 1 juli 1953 sänkts med 5 öre för kilogram. På grund härav anses tvättpriset för kilogram vattentvätt vid sådana anstalter för budgetåret 1954/55 kunna beräknas till 41 öre. Med hänsyn härtill och till det minskade antalet tjänstgöringsdagar för nästa budgetår föreslås en anslagsminskning av 300 000 kronor.

Utskottet har tagit del av den av departementschefen redovisade utredningen rörande kostnaderna för tvätt- och reparationsverksamheten för intendenturmateriel. För ytterligare information i ämnet har utskottet under 1953 års riksdags höstsession avlagt besök vid centrala tvätt- och reparationsanstalten i Lövsta. Utskottet har därvid liksom departementschefen kommit till den uppfattningen, att centraliseringen på detta område bör fullföljas. Beträffande sättet för den fortsatta centraliseringen har i ärendet erinrats om att inom statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggnad m. m. utredning pågår rörande samordning av den statliga tvättverksamheten. Utskottet finner i likhet med departementschefen, att i avbidan på resultatet av denna utredning några ändringar i fråga om den militära tvätt- och reparationstjänsten icke böra ske.

Mot anslagsberäkningarna har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

32:o) *Armén: Övningar m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 67—69), innebärande en anslagsminskning av 6 300 000 kronor, som föranletts av minskat antal tjänstgöringsdagar samt odisponerad reservationsbehållning å anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 28 700 000 kronor.

33:o) *Armén: Ökning av drivmedelslagringen.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 69), innebärande en anslagshöjning av 4 000 000 kronor, som föranletts av att två nya drivmedelsanläggningar beräknas tillkomma samt en befintlig anläggning erhålla utökad kapacitet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor.

34:o) **Armén: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 70 och 71), innebärande en anslagshöjning av 300 000 kronor, som dels är en följd av förslaget under närmast föregående punkt, dels ock föranletts av omgalvanisering av bensinfat, lönereglering m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

35:o) **Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 71 och 72), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

ANSKAFFNING OCH VÅRD AV HÄSTAR M. M.

36:o) **Armén: Remontering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 72—76) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Alfred Nilsson m. fl.* (I: 139) och den andra inom andra kammaren av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.* (II: 183), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av remonteringsanslaget för budgetåret 1954/55 måtte uttala, att den hittills tillämpade relationen mellan priset på kallblodiga och varmblodiga hästar bör bibehållas,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Mårtensson* och *Antby* väckt motion (II: 125), vari hemställts, att riksdagen måtte till *Armén: Remontering* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Beträffande motiveringen till förstnämnda båda motioner hänvisas till motionen I: 139.

I motionen II: 125 framhålles, att övertaliga fullt tjänstdugliga hästar icke böra försäljas till slakt utan till liv, därvid exportmöjligheterna böra närmare prövas. Räknas med ett medelpris av 1 000 kronor för häst skulle anslaget kunna nedbringas med 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Chefen för armén föreslår, att arméns stamridhästbestånd begränsas med omkring 300 hästar. Den föreslagna minskningen omfattar samt-

liga ifrågavarande hästar vid artilleriet — med undantag för ett mindre antal vid Norrlands artilleriregemente — samt vid trängtrupperna, ingenjörtrupperna och signaltrupperna ävensom hästarna på Gotland. Härjämte föreslås viss minskning och omDisposition av hästbeståndet för försvarsstaben och arméledningen samt minskning av antalet varmblodiga hästar vid arméns jägarskola.

Departementschefen biträder detta förslag och anser, att avvecklingen bör genomföras snarast möjligt.

Inköpsbehovet av kallblodiga hästar under nästa budgetår beräknas till 333 hästar (nu 468).

För budgetåret 1953/54 beräknades medelinköpspriset för kallblodiga hästar till 1 700 kronor. För varmblodiga hästar var motsvarande pris 2 000 kronor. För budgetåret 1954/55 beräknas ifrågavarande priser till 1 900 kronor respektive 2 100 kronor.

I propositionen upplyses, att av reservationsbehållningen vid utgången av budgetåret 1952/53 ett till 500 000 kronor avrundat belopp skall kunna disponeras. Därjämte beräknas 200 000 kronor inflyta under budgetåret 1953/54 för exporterade remonter.

I särskild skrivelse den 8 december 1953 har chefen för armén avgivit förslag angående användningen av de hästar, som till följd av den föreslagna minskningen av hästbeståndet blir övertaliga. Förslaget innebär i huvudsak följande. För fältbruk oanvändbara hästar försäljes till slakt. Till andra förband överföres det antal, som erfordras för att vid dessa ersätta för fältbruk oanvändbara hästar. Möjligheterna att försälja återstående hästar till liv förutsattes skola tillvaratagas i största utsträckning. Emellertid bedömes möjligheterna till sådan försäljning icke vara särskilt goda. Arméchefen beräknar därför att omkring 200 fullt tjänstdugliga hästar icke skall kunna försäljas till liv eller komma till användning på förut angivet sätt. Försäljning till slakt av dessa hästar synes om möjligt böra undvikas. Arméchefen erinrar härvid om vad som tidigare vid anmälan av propositionen 1950: 110 (s. 69 och 71—72) anförts rörande denna utväg för avveckling av övertaliga hästar. Chefen för armén föreslår på grund härav, att nu övertaliga, tjänstdugliga hästar, som icke behöver tagas i anspråk för att ersätta fältdugliga hästar och som icke kan försäljas till liv, får utackorderas såsom ackorddraghästar, i den mån så kan ske utan att ersättning utgår till fodervärd, samt i övrigt såsom ackordridhästar.

Vad angår frågan om användning av de hästar, som vid avvecklingen blir övertaliga, ställer departementschefen sig tveksam till frågan hur det skall förfaras med tjänstdugliga hästar, som icke kan försäljas till liv eller användas som ersättning för icke fältdugliga hästar. I likhet med arméchefen hyser departementschefen betänkligheter mot försäljning till slakt av fullt tjänstdugliga hästar. Å andra sidan medför en utackordering

av ifrågavarande hästar att dessa så småningom utan vederlag tillfaller fodervärdarna. Departementschefen är icke beredd att nu taga slutlig ställning till denna fråga. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut i ämnet.

Utskottet. Vid sin behandling föregående år av motsvarande anslag framhöll utskottet, att den med stöd av 1948 års riksdagsbeslut inledda reduceringen av antalet stamhästar vid armén borde fullföljas så långt detta vore möjligt med hänsyn till behovet av hästar för fredsutbildningsarbetet. Utskottet biträder alltså arméchefens av departementschefen tillstyrkta förslag, att arméns stamridhästbestånd begränsas med omkring 300 hästar.

Till följd av denna minskning av hästbeståndet beräknar arméchefen, att omkring 200 fullt tjänstdugliga hästar icke kunna försäljas till liv eller ersätta för fältbruk oanvändbara hästar. Utskottet vill härvid erinra om att utskottet i sitt av 1950 års riksdag godkända utlåtande nr 147 i fråga om sättet för avveckling av övertaligt hästbestånd underströk angelägenheten av att försäljning till slakt av fullt tjänstdugliga hästar borde tillgripas först sedan alla andra avsättningsmöjligheter prövats. Utskottet, som vidhåller denna uppfattning, förutsätter, att departementschefen ägnar denna fråga särskild uppmärksamhet. Det torde därför, på sätt departementschefen föreslagit, få ankomma på Kungl. Maj:t att efter närmare utredning i ärendet fatta beslut i detsamma. Utskottet, som alltså i princip ansluter sig till de synpunkter, som kommit till uttryck i motionen II: 125, anser sig det oaktat icke böra i frågans nuvarande läge biträda det i motionen gjorda yrkandet om minskning av förevarande anslag.

Arméförvaltningen har föreslagit, att medelinköpspriset för kallblodiga hästar höjes från 1 700 kronor till 1 900 kronor samt för varmblodiga hästar från 2 000 kronor till 2 100 kronor. Departementschefen tillstyrker förslaget.

I anledning av motionerna I: 139 och II: 183 vill utskottet erinra om att priset på varmblodiga hästar hittills legat 300 kronor högre än på kallblodiga. Denna princip har konsekvent följts under de senaste 10 åren, närmast med hänsyn till de särskilda åtgärder och risker, som äro förenade med den varmblodiga aveln. Utskottet vill erinra om att utskottet i sitt av förra årets riksdag godkända utlåtande nr 158 framhöll, att, enligt en av hästavelsföreningen verkställd kalkyl, som redovisades i Kungl. Maj:ts då framlagda proposition nr 121 angående särskilda stödåtgärder för hästaveln m. m., uppfödningsekostnaderna för en varmblodshäst uppskattats till omkring 3 000 kronor. Utskottet erinrade vidare om den i viss mån reglerande betydelse, som det pris, armén betalade vid inköp av sina för fredsbruk nödvändiga hästar, hade för stödåtgärderna åt hästaveln m. m. och förutsatte, att Kungl. Maj:t ägnade denna fråga uppmärksamhet.

Utskottet finner goda skäl tala för att den hittillsvarande relationen mellan priset på varmblodiga och kallblodiga hästar bibehålles. Enligt vad utskottet inhämtat, finnes å anslaget en behållning av sådan storlek, att det blir möjligt att tillmötesgå yrkandet i motionerna.

Utskottet vill erinra om att systemet med varmblodiga ackorddraghästar, som avser hållandet under fredstid av en nödvändig krigsreserv av varmblodiga hästar, medför icke oväsentliga merkostnader för statsverket, föranledda av högre inköpspriser än för kallblodiga hästar, kostnader för hästarna under ett år vid remontdepå samt ackordsersättningen till fodervärdar. Då denna senare ersättning utgår med 250 kronor för häst och år, rör det sig här om icke oväsentliga belopp. Vid behandlingen av motsvarande anslag vid 1950 års riksdag framhöll utskottet, att utskottet delade departementschefens uppfattning, att fjärde huvudtiteln i princip icke borde belastas med kostnader i nu angivna hänseenden. Härutinnan har emellertid någon ändring hittills icke skett. Utskottet anser denna fråga vara värd en närmare undersökning och finner önskvärt, att resultatet därav om möjligt förelägges nästa års riksdag. Det synes utskottet därvid lämpligen böra övervägas, huruvida icke ackordsersättningen till fodervärd bör bestridas av medel under fjärde huvudtiteln under en begränsad tid av exempelvis 5 år och om icke ifrågavarande kostnader härutöver böra bestridas av anslag under nionde huvudtiteln eller av statens hästavelsfond, som av totalisatormedel avsatts för hästavelns främjande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 125, till *Armén: Remontering* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

b) i anledning av motionerna I: 139 och II: 183 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.

37:o) **Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m. Armén: Veterinärvård. Armén: Hundväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 44—46, s. 76—78), innebärande oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.* ett förslagsanslag av 130 000 kronor;

b) till *Armén: Veterinärvård* ett reservationsanslag av 185 000 kronor;

c) till *Armén: Hundväsendet* ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

TYGMATERIEL M. M.

38:o) **Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47, s. 78—80) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 400 000 000 kronor, dels ock till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Helmer Persson m. fl.* (I: 141) och den andra inom andra kammaren av herr *Holmberg m. fl.* (II: 192) hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen I: 141.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 315 000 000 kronor, varjämte medgivits utläggande av beställningar till en kostnad av 850 miljoner kronor.

Enligt den av 1953 års riksdag godkända materielplanen beräknas totalkostnaden för anskaffning av materiel och ammunition under budgetåren 1953/54—1962/63 uppgå till 3 100 miljoner kronor. Detta innebär en årskostnad av i medeltal 310 miljoner kronor. I föregående års statsverksproposition framhölls, att anskaffningsverksamheten borde planeras så att behovet av betalningsmedel blev ungefär jämnt fördelat under tioårsperioden. Arméförvaltningen hemställer för nästa budgetår om ett anslag av 310 miljoner kronor. Departementschefen räknar emellertid med att 280 miljoner kronor anvisas för anskaffning av tygmateriel enligt planen. Ämbetsverket har vidare hemställt om ett beställningsbemyndigande på 511 miljoner kronor. Departementschefen föreslår, att beställningsbemyndigandet begränsas till 400 miljoner kronor. Departementschefen har vid sina beräkningar beaktat, att viss del av det anslagsbelopp om cirka 32 miljoner kronor och det beställningsbemyndigande om cirka 240 miljoner kronor, som för närvarande står till Kungl. Maj:ts disposition av innevarande års anslag respektive bemyndigande, torde kunna avses för ändamål, som upptagits i medelsäskandena för nästa budgetår.

Vid bifall till departementschefens förslag kommer den 30 juni 1955 bemyndiganden om sammanlagt 1 010,2 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel. För materielplanen kommer vid samma tidpunkt att ha lämnats beställningsbemyndiganden till ett belopp av 1 250 miljoner kronor. För att slutföra anskaffningen av den i materielplanen upptagna materielen erfordras ytterligare beställningsbemyndiganden till ett belopp av 1 850 miljoner kronor.

Utskottet vill erinra, att enligt den av 1953 års riksdag godkända materielplanen beräknades totalkostnaden för anskaffning av materiel och ammunition under tioårsperioden till 3 100 miljoner kronor. För innevarande budgetår har riksdagen i betalningsmedel anvisat 315 miljoner kronor ävensom medgivit, att beställningar få utläggas till en kostnad av 800 miljoner kronor. Härjämte ha beställningsbemyndiganden för tioårsplanen till ett belopp av 50 miljoner kronor givits för budgetåret 1952/53.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär en modifiering av den förra året framlagda tioårsplanen för arméns tygmaterielanskaffning, vilket medför en förskjutning framåt i tiden av planens genomförande. Detta har emellertid nödvändiggjorts för att bereda flygvapnet ett ökat utrymme inom försvarets totala kostnadsram.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag komma vid utgången av budgetåret 1954/55 lämnade beställningsbemyndiganden att uppgå till 1 250 miljoner kronor. Med hänsyn härtill och då enligt vad som i ärendet upplysts det torde bliva möjligt att av det för innevarande budgetår anvisade anslaget och medgivna beställningsbemyndigandet avse viss del för utbetalningar och beställningar under nästa budgetår, finner utskottet, som under hand från arméförvaltningen inhämtat närmare upplysningar i ämnet, sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag. Under hänvisning emellertid till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överflyttning av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag torde det av Kungl. Maj:t begärda beställningsbemyndigandet och anslaget böra minskas med 7,5 miljoner kronor till 392,5 miljoner kronor respektive 272,5 miljoner kronor.

Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes, i den mån det skiljer sig från utskottets förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 141 och II: 192, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 392 500 000 kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 272 500 000 kronor.

39:o) *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 80 och 81) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Osvald* (I: 83) och den andra inom andra kammaren av herrar

Nyberg och *Stenberg* (II: 133), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 69 000 000 kronor,

dels ock förberörda båda likalydande motioner I: 141 av herr *Helmer Persson m. fl.* och II: 192 av herr *Holmberg m. fl.*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 70 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionerna I: 83 och I: 141.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 75 000 000 kronor. Arméförvaltningen har hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departementschefen föreslår, att anslaget minskas med 5 miljoner kronor.

Utskottet. Med hänsyn till repetitionsövningarnas omfattning under nästa budgetår beräknar departementschefen, att förevarande anslag kan minskas med 4 miljoner kronor. Härutöver har departementschefen räknat med en ytterligare nedskärning av anslaget med 1 miljon kronor. Med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överflyttning av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag torde anslaget vidare bära nedräknas med 1,5 miljon kronor. Till följd härav bör anslaget uppföras med 68,5 miljoner kronor.

I motionerna I: 83 och II: 133 har, såvitt nu är i fråga, föreslagits, att anslaget skall minskas med än ytterligare 1 miljon kronor för att möjliggöra en häremot i stort sett svarande höjning av anslagen till hemvärnet och till det frivilliga försvarsarbetet. Utskottet vill med anledning härav framhålla, att utskottet under hand från arméförvaltningen inhämtat upplysningar beträffande den närmare beräkningen av förevarande anslag, varav framgått, att detsamma motsvarar allenast 2 % av materielens värde. Det är utskottets bestämda uppfattning, att en ytterligare beskärning av anslaget icke kan vidtagas utan att materielbeståndet kan komma att äventyras. Vid sådant förhållande anser sig utskottet, som till fullo beaktar det frivilliga försvarsarbetets stora betydelse i försvarsorganisationen, icke kunna tillstyrka ett tillgodoseende av dessa frivilligrörelsers ytterligare medelsbehov på bekostnad av nu ifrågavarande anslag. Förenämnda motionsvis gjorda yrkande ävensom motionerna I: 141 och II: 192, vilka båda senare, såvitt nu är i fråga, stå i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda förslag, avstyrkas i den mån, de skilja sig från utskottets förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 83 och II: 133 samt I: 141 och II: 192, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 68 500 000 kronor.

40:o) **Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 81), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor för att täcka kostnaderna för besiktning i samband med ökad uttagning av motorredskap m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

FASTIGHETER.

41:o) **Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågakvarande ändamål (punkt 50) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 139), varom utskottet velat här

erinra.

HEMVÄRNET.

42:o) **Armén: Hemvärnets avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 82—84) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hemvärnets, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 444 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 83 av herr *Osvald* och II: 133 av herrar *Nyberg* och *Stenberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 678 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 438 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har föreslagit inrättande av en särskild beställning såsom chef för hemvärnets stridsskola och en tjänst för bilförare, tillika vaktmästare vid hemvärnsstaben, ävensom höjd ersättning till köks- och serveringsbiträden vid hemvärnets stridsskola.

Departementschefen har ansett sig allenast kunna föreslå, att anslaget uppräknas med 6 000 kronor för att möjliggöra en höjning av arvoden till köks- och serveringsbiträdena vid hemvärnets stridsskola.

Utskottet. Enligt i de föreliggande motionerna framställt förslag skulle en höjning av anslagen till hemvärnets och till de frivilliga försvarsorganisationerna kompenseras genom minst motsvarande besparing å anslaget till underhåll av arméns tygmateriel. Utskottet har i det föregående vid behandlingen av sistnämnda anslag framhållit, att utskottet icke är berett att

tillstyrka förslaget i fråga. Redan av denna anledning torde det nu motionsvis gjorda yrkandet icke böra vinna riksdagens bifall.

Utskottet vill härjämte erinra, att Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisningar till hemvärdet innebära anslagshöjningar å sammanlagt 326 000 kronor. Dessa anslagsförstärkningar avse ändamål, som enligt utskottets mening äro av beskaffenhet att i första hand böra tillgodoses. I de föreliggande motionerna föreslås emellertid en ytterligare höjning med tillhöpa 349 000 kronor. Med hänsyn till den restriktiva anslagsprövning, som rådande läge kräver, anser utskottet med allt beaktande av hemvärdets stora betydelse i försvarsorganisationen det icke möjligt att för här ifrågavarande verksamhet nu förorda ytterligare anslagshöjningar.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga,

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärdet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	62 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	63 500
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	291 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	14 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 700
	<hr/>
	Summa kronor 502 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	58 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 444 000

b) till *Armén: Hemvärdets avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 444 000 kronor.

43:o) **Armén: Hemvärdets omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, s. 84 och 85) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 83 av herr *Osvald* och II: 133 av herrar *Nyberg* och *Stenberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag uppföres med 630 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 580 000 kronor. Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 50 000 kronor.

Departementschefen föreslår oförändrat anslagsbelopp.

Utskottet. Av skäl, som utskottet anfört under hemvärnets avlöningsanslag, finner utskottet sig icke böra tillstyrka höjning av nu ifrågavarande anslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kronor.

44:o) **Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 85), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

45:o) **Armén: Hemvärnets övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, s. 86) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 670 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 83 av herr *Osvald* och II: 133 av herrar *Nyberg* och *Stenberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 1 735 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 550 000 kronor.

Arméförvaltningen föreslår, att anslaget höjes med 250 000 kronor, varav 130 000 kronor avse prishöjningar m. m. och 120 000 kronor för övningar i spräng- och mintjänst.

Medel för övningar vid hemvärdet i spräng- och mintjänst har icke kunnat anvisas sedan budgetåret 1949/50. I beaktande härav och med hänsyn till att den med dylika övningar avsedda utbildningen anknyter till militärområdenas krigsplanläggning föreslår departementschefen, att anslaget för ändamålet höjes med 120 000 kronor.

Utskottet. Vid behandlingen förlidet år av anslagen till hemvärdet framhöll utskottet angelägenheten av att övningar i spräng- och mintjänst, för vilket ändamål medel icke anvisats sedan budgetåret 1949/50, komme till stånd. Utskottet vill därför tillstyrka, att förevarande anslag uppräcknas med 120 000 kronor för att möjliggöra dylika övningar.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under hemvärnets avlöningsanslag och med erinran om att övningsanslaget genom beslut av förra årets riksdag höjdes med 175 000 kronor för att täcka inträffade prisstegringar, är utskottet icke berett att nu föreslå en ytterligare höjning av anslaget. Utskottet avstyrker alltså motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 670 000 kronor.

46:o) **Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 87), innebärande en anslagshöjning av 200 000 kronor för att tillgodose det ökade behov av övningsammunition, som blir en följd av att hemvärdet tillföres flera kulsprutepistoler i utbyte mot gevär och pistoler, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 4 200 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

47:o) **Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, s. 89—91) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 83 av herr *Osvald* och II: 133 av herrar *Nyberg* och *Stenberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 2 416 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 300 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 116 000 kronor, varav till centralförbundet för befälsutbildning 80 000 kronor, till Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund 33 000 kronor och till svenska brukshundklubben 3 000 kronor.

Departementschefen anser sig i nuvarande läge icke kunna föreslå någon höjning av förevarande anslag, vilket därför synes böra uppföras med oförändrat belopp. I samband med fastställande av stat för anslaget bör enligt departementschefen kunna prövas, huruvida ändamål, för vilket nu anmälts ökat medelsbehov, till någon del kan tillgodoses på bekostnad av annat ändamål inom anslaget.

Utskottet. Motionsvis har föreslagits en förstärkning av förevarande anslag med 116 000 kronor. Med hänsyn till den frivilliga befälsutbildningsrörelsens stora betydelse i försvarsorganisationen hade det enligt utskottets mening varit önskvärt, om nu ifrågavarande anslag hade kunnat något uppräknas. Vid avvägningen av anslagen för olika försvarsändamål för budgetåret 1954/55 och med hänsyn till den restriktiva anslagsprövning, som rådande läge kräver, är det enligt utskottets mening icke möjligt att för här ifrågavarande verksamhet tillstyrka en anslagshöjning. Utskottet, som alltså avstyrker motionerna, såvitt nu är i fråga, delar departementschefens uppfattning, att det i samband med fastställande av stat för anslaget bör prövas, huruvida ändamål, för vilket nu anmälts ökat medelsbehov, till någon del kan tillgodoses på bekostnad av annat ändamål inom anslaget.

Åberopande det anförda och under hänvisning i övrigt till vad utskottet uttalat under punkt 39 hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

48:o) **Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig. Armén: Frivilliga djursjukvården i krig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 57 och 58, s. 91 och 92), innebärande beträffande förstnämnda anslag en anslagsminskning av 2 000 kronor, som föranletts av att befattningen som generalkommissarie för den frivilliga sjukvården i krig indragits med utgången av december 1953, samt beträffande sistnämnda anslag oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* ett reservationsanslag av 38 000 kronor;

b) till *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig* ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

49:o) **Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 92—94) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 625 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehäft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hansson m. fl.* (I: 45) och den andra inom andra kammaren av herr *Schmidt m. fl.* (II: 60), i vilka hemställts, att förevarande anslag måtte uppföras med 1 725 000 kronor,

dels ock förberörda båda likalydande motioner I: 83 av herr *Osvald* och II: 133 av herrar *Nyberg* och *Stenberg*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 1 725 000 kronor.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionerna II: 60 och I: 83.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 725 000 kronor.

Chefen för armén förutsätter i yttrande över de frivilliga försvarsorganisationernas anslagsäskanden för nästkommande budgetår, att totalbeloppet av de statliga bidragen till dessa organisationer icke höjes. Vid avvägningen av medelstilldelningen inom denna ram synes det enligt arméchefen rimligt att de organisationer, vilkas utbildning direkt leder fram till förbättrade kunskaper såsom befäl eller användbarhet för krigsplacering såsom frivillig vid arméns krigsförband, gives företräde framför övriga organisationer. I enlighet härmed föreslår arméchefen, som förordat vissa höjningar av andra anslag till frivilligorganisationerna, att förevarande anslag sänkes. Av den föreslagna sänkningen, 236 000 kronor, hänför sig 226 000 kronor till minskat bidrag till den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, medan återstoden av sänkningen, 10 000 kronor, föranledes av att bidraget till sportskytteförbundet föreslås skola utgå från fonden för idrottens främjande.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen framhåller, att nuvarande ekonomiska läge gör det nödvändigt att tillvarataga alla möjligheter att nedbringa statsutgifterna. På grund härav och då departementschefen delar arméchefens uppfattning om den betydelse, som de olika frivilligorganisationerna var för sig har för försvaret, anser han sig böra föreslå en nedräkning av förevarande anslag. Departementschefen förordar sålunda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 625 000 kronor, innebärande en minskning med 100 000 kronor. I samband med fastställande av stat för anslaget förutsettes Kungl. Maj:t få avgöra vilka ändamål minskningen skall gå ut över.

Utskottet vill erinra om att chefen för armén i yttrande över de frivilliga försvarsorganisationernas anslagsäskanden för nästa budgetår framhållit, att det vid avvägningen av medelstilldelningen inom ramen för ett oförändrat totalbelopp av statliga bidrag till dessa organisationer synes rimligt, att de organisationer, vilkas utbildning direkt leder fram till förbättrade kunskaper såsom befäl eller användbarhet för krigsplacering såsom frivillig vid arméns krigsförband, böra givas företräde framför övriga organisationer. Till följd härav föreslår arméchefen, att förevarande anslag minskas med 236 000 kronor. Utskottet, som delar arméchefens uppfattning i denna fråga, har vid prövningen av anslagsbeloppets storlek ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, enligt vilket anslagsminsk-

ningen skall begränsas till 100 000 kronor. Det torde på sätt departementschefen föreslagit få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, vilka ändamål minskningen skall gå ut över. Utskottet förutsätter härvid, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på att beträffande underhållet till skjutbanor säkerhetssynpunkterna tillgodoses i största möjliga omfattning.

Åberopande det anförda och under hänvisning i övrigt till vad utskottet uttalat under punkt 39 avstyrker utskottet de motionsvis gjorda yrkandena.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 45 och II: 60 samt I: 83 och II: 133, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 625 000 kronor.

50:o) **Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 94), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

MARINEN.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

51:o) **Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 95), innebärande en anslagsminskning av 45 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

52:o) **Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 95), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

53:o) **Marinen: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 96), innebärande en anslagsminskning av 20 000 kronor, som föranletts av det ändrade systemet för rekrytering till fast anställt underbefäl, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

54:o) **Marinen: Ekiperingersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 96), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Ekiperingersättningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

55:o) **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 96 och 97) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 450 000 kronor.

Behovet av förrådspersonal m. fl. beräknas för budgetåret 1954/55 minska med 10 man till 275 man. För eldningstjänst erfordras liksom för innevarande budgetår personal under 133 arbetsmånader.

Departementschefen förutsätter, att Kungl. Maj:t må äga medgiva överskridande av det antal anställda, varpå anslagsberäkningarna grundats, om så skulle visa sig erforderligt på grund av att tillgången på fast anställd militär personal blir mindre än som förutsatts vid anslagsberäkningarna.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen liksom ej heller mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

56:o) **Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 97) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 8 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 8 200 000 kronor.

Beräkningen av anslaget grundas på antalet tjänstgöringsdagar under nästa budgetår och dagarnas fördelning på olika kategorier värnpliktiga.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av väckta motioner om uttryckningspremie åt värnpliktiga, hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 8 400 000 kronor.

57:o) **Marinen: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 97 och 98), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Familjebidrag* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

SJUKVÅRD.

58:o) **Marinen: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 98), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

59:o) **Marinen: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 98), innebärande en anslagshöjning av 200 000 kronor, som föranletts av ikraftträdandet av nytt allmänt resereglemente och resereglemente för försvaret, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

EXPENSER M. M.

60:o) **Marinen: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 99), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

61:o) **Marinen: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 99), innebärande en anslagshöjning av 75 000 kronor, som i huvudsak föranletts av att kostnaderna för marinens fjärrskriftförbindelser skola överflyttas till förevarande anslag från marinförvaltningens omkostnadsanslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

62:o) **Marinen: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 100), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 315 000 kronor.

MATHÅLLNING.

63:o) **Marinen: Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, s. 100—102) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 13 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 14 000 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget till följd av minskat antal tjänstgöringsdagar minskas med 400 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag förevarande anslag bör ytterligare minskas med 100 000 kronor till 13 500 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 13 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

64:o) **Marinen: Beklädnad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 102—104), innebärande en av minskat antal tjänstgöringsdagar och vissa avlöningskostnaders överförande till annat anslag föranledd anslagsminskning av 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 6 400 000 kronor.

65:o) **Marinen: Inventarier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77, s. 104—106) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 225 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 275 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget sänkes med 50 000 kronor till följd av minskat antal tjänstgöringsdagar och vissa avlöningskostnaders överförande till annat anslag.

Utskottet har icke funnit annan anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att, med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överflyttning av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag, anslaget torde i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag böra minskas med 25 000 kronor till 1 200 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

66:o **Marinen: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 106), innebärande en anslagsminskning av 100 000 kronor, som föranletts av minskat antal tjänstgöringsdagar samt sänkning av priset på vattentvätt vid försvarets fabriksverks tvättanstalter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

67:o **Marinen: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, s. 106 och 107) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 24 000 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 141 av herr *Helmer Persson m. fl.* och II: 192 av herr *Holmberg m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 14 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 800 000 kronor.

Med hänsyn till sänkta drivmedelspriser föreslår departementschefen en anslagsminskning av 1 800 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär, att anslaget till följd av sänkta priser på drivmedel kan minskas med 1 800 000 kronor. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 141 och II: 192, såvitt nu är i fråga, till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 24 000 000 kronor.

68:o) **Marinen: Drivmedelsförråd m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, s. 108) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Utskottet har icke funnit annan anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överflyttning av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag anslaget torde böra minskas med 50 000 kronor till 500 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

69:o) **Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 108), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

70:o) **Marinen: Materialförråd m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, s. 108 och 109) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 585 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 520 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget höjes med 65 000 kronor för att främst tillgodose ökat personalbehov och ökade förrådsomkostnader.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen i annan mån än att, med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överflyttning av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag, förevarande anslag torde i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag böra minskas med 25 000 kronor till 560 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 560 000 kronor.

71:o) **Marinen: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 109 och 110), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

FLYTANDE MATERIEL, VAPENMATERIEL M. M.

72:o) **Marinen: Fartygsbyggnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84, s. 110—116) att dels godkänna de utökningar m. m. av planerna för verksamheten under fartygsbyggnadsanslaget, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1954 angivits, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i samma statsrådsprotokoll angivna grunder medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 75 500 000 kronor, dels ock till *Marinen: Fartygsbyggnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 141 av herr *Helmer Persson m. fl.* och II: 192 av herr *Holmberg m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 70 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 110 000 000 kronor, varjämte å tilläggsstat för samma budgetår anvisats 38 000 000 kronor.

Marinförvaltningen hemställer om beställningsbemyndiganden till ett sammanlagt belopp av 40 miljoner kronor för att täcka prisstegringar på objekt upptagna i *äldre nybyggnadsplan* och *äldre moderniseringsplan*. Ämbetsverket har samtidigt anmält sin avsikt att senare återkomma med förslag till ytterligare utvidgning av nämnda planer med anledning av inträffade prisstegringar. Departementschefen finner det emellertid nödvändigt att — utöver de åtgärder i detta syfte som redan vidtagits — närmare pröva möjligheterna att genom modifikationer av i planerna upptagna objekt motverka de behov av ytterligare medelsanvisningar som uppkommit eller beräknas uppkomma. Med denna förutsättning tillstyrker departementschefen, att kostnadsramarna för de äldre nybyggnads- och moderniseringsplanerna utökas med sammanlagt 40 miljoner kronor. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att på förslag av marinförvaltningen

— uppgjort med beaktande av här framförda synpunkter på dessa frågor — fördela nämnda belopp på i planerna upptagna ändamål. Departementschefen tillstyrker ävenledes att beställningar till ett belopp av 40 miljoner kronor får utläggas under nästa budgetår för att täcka ifrågavarande prisstegringar.

Marinförvaltningen föreslår, att 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m., för närvarande kostnadsberäknad till 603,4 miljoner kronor, vidgas med 20 miljoner kronor för prisstegringar på åtta minsvepare m. m. och 11 motortorped-motorkanonbåtar, 2,5 miljoner kronor för nybyggnad av ytterligare en minutläggare för kustartilleriet samt 3 miljoner kronor för iordningställande av vissa fartyg m. m. Departementschefen har intet att erinra mot bifall till nämnda förslag. Frågan om det totala antalet minutläggare som numera erfordras för kustartilleriet förutsättes få slutligt prövas i ett senare sammanhang.

Vid bifall till förevarande förslag beträffande sjuårsplanen räknar departementschefen med beställningsbemyndiganden till ett belopp av (20,0 + 2,5 + 3,0 =) 25,5 miljoner kronor för nästa budgetår.

Ämbetsverket äskar beställningsbemyndiganden om sammanlagt 20 miljoner kronor för *försöksverksamhet* under nästa budgetår. Av detta belopp avses 18 miljoner kronor för projektering av en ny ubåtstyp. Ehuru departementschefen finner det angeläget att ifrågavarande projekteringsarbete kommer till utförande, kan han icke tillstyrka, att ett så stort beställningsbemyndigande som ämbetsverket föreslagit nu lämnas för ändamålet. Departementschefen föreslår, att ett beställningsbemyndigande av 10 miljoner kronor ställes till förfogande för försöksverksamhet under nästa budgetår. Härav avses 8 miljoner kronor för ubåtsprojektet.

Departementschefen har i det föregående tillstyrkt beställningsbemyndiganden till ett sammanlagt belopp av 75,5 miljoner kronor. Härav belöper 40,0 miljoner kronor på de äldre nybyggnads- och moderniseringsplanerna, 25,5 miljoner kronor på 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m. samt 10,0 miljoner kronor på försöksverksamhet.

Marinförvaltningen hemställer om 150 miljoner kronor i *betalningsmedel* för att täcka betalningsutfall under budgetåret 1954/55 å äldre och nu föreslagna bemyndiganden. Av det äskade beloppet avses 5 miljoner kronor för ubåtsprojektet. Departementschefen föreslår, att ett anslag av 110 miljoner kronor uppföres på riksstaten för nästa budgetår. Departementschefen ämnar vidare föreslå, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 38 miljoner kronor. För att bestrida de av ämbetsverket anmälda behoven av betalningsmedel kommer således sammanlagt (110 + 38 =) 148 miljoner kronor att stå till förfogande. Departementschefen räknar med att av detta belopp skall avses 4 miljoner kronor för att täcka betalningsutfall för ubåtsprojektet.

Därest de i det föregående avgivna förslagen vinner riksdagens godkännande kommer den 30 juni 1955 bemyndiganden om sammanlagt (546,561 + 75,500 — 110,000 — 38,000 =) 474,061 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Utskottet. Verksamheten under förevarande anslag regleras från och med budgetåret 1952/53 med stöd av dels planer omfattande nybyggnader och moderniseringar, som beslutats för budgetåren 1947/52, och dels av 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m.

Vid sin granskning av departementschefens förslag, därvid utskottet under hand från marinledningen inhämtat närmare upplysningar i ämnet, har utskottet funnit förordade utökningar m. m. av planerna för verksamheten under anslaget tillfyllest motiverade. Detsamma gäller av departementschefen begärda beställningsbemyndiganden för nästa budgetår å 75,5 miljoner kronor. Av nämnda belopp belöpa 40 miljoner kronor på de äldre nybyggnads- och moderniseringsplanerna, 25,5 miljoner kronor på sjuårsplanen samt 10 miljoner kronor på försöksverksamhet.

För att täcka betalningsutfall under budgetåret 1954/55 har departementschefen räknat med ett anslag av 110 miljoner kronor eller samma belopp, som för ändamålet anvisats å riksstaten för innevarande budgetår.

Utskottet finner sig böra godtaga de verkställda beräkningarna, dock att med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag såväl beställningsbemyndigandet som anslaget torde i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag böra minskas med 1,7 miljoner kronor till 73,8 miljoner kronor respektive 108,3 miljoner kronor.

Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes, i den mån detsamma skiljer sig från utskottets förslag.

Åberopande det anförda och under erinran om att årets riksdag under förevarande anslagsrubrik anvisat ett tilläggsanslag av 38 miljoner kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 141 och II: 192, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna de utökningar m. m. av planerna för verksamheten under förevarande anslag, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1954 angivits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i nämnda statsrådsprotokoll och av utskottet angivna grunder medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 73 800 000 kronor;

c) till *Marinen: Fartygsbyggnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 108 300 000 kronor.

73:o) **Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 116—118) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av 95 000 000 kronor, dels ock till Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 95 000 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 141 av herr *Helmer Persson m. fl.* och II: 192 av herr *Holmberg m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 45 000 000 kronor.

För innevarande budgetår uppgår medgivna beställningsbemyndiganden och anvisade betalningsmedel till 187 000 000 kronor respektive 85 000 000 kronor.

Marinförvaltningen har för nästa budgetår äskat ett betalningsanslag av 110 miljoner kronor samt ett beställningsbemyndigande av 125 miljoner kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 95 miljoner kronor och att bemyndigande lämnas att utlagga ytterligare beställningar å lika stort belopp.

Vid bifall härtill kommer den 30 juni 1955 bemyndiganden om sammanlagt 206,24 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Utskottet. Med förmälan att anskaffningarna under nästa budgetår avse materiel, upptagen i den av 1953 års riksdag fastställda sexårsplanen, finner utskottet sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om beställningsbemyndigande och anslagsmedel, dock med de ändringar att såväl bemyndigandet som anslaget torde med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört i fråga om överflyttning av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag böra minskas med 2,5 miljoner kronor till 92,5 miljoner kronor. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes, i den mån det skiljer sig från utskottets förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 141 och II: 192, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av 92 500 000 kronor;

b) till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 92 500 000 kronor.

74:o) **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, s. 118—121) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 46 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 45 000 000 kronor.

Marinförvaltningen framlade hösten 1952 en långtidsplan för underhåll av fartyg m. m. Departementschefen ansåg sig icke kunna tillstyrka planen utan förordade att vissa ytterligare undersökningar verkställdes i syfte att nå kostnadsbesparingar. Ämbetsverket har med anledning härav överarbetat planen och inkommit med nya kostnadsberäkningar. Enligt dessa beräkningar kommer underhållskostnaderna för budgetåren 1954/59 att uppgå till sammanlagt 233,4 miljoner kronor. Den genomsnittliga årskostnaden för ifrågakvarande fem budgetår blir enligt den reviderade planen i runt tal 46,7 miljoner kronor. Ämbetsverket äskar för nästa budgetår ett anslag av 47,4 miljoner kronor.

Departementschefen har intet att erinra mot att verksamheten under förevarande anslag bedrivs i huvudsak på grundval av den reviderade plan som marinförvaltningen nu framlagt. Smärre förändringar synes enligt departementschefen dock vara erforderliga för att något nedbringa det årliga medelsbehovet. För nästa budgetår räknar departementschefen med ett anslag av 46 miljoner kronor, vilket innebär en anslagsökning med 1 miljon kronor.

Utskottet finner i likhet med departementschefen, att verksamheten under förevarande anslag bör bedrivas i huvudsak på grundval av den reviderade plan, som marinförvaltningen nu framlagt. Den av departementschefen föreslagna anslagshöjningen synes utskottet väl motiverad. Utskottet, som förutsätter, att alla möjligheter undersökas i syfte att åstadkomma ytterligare rationaliseringar på detta område, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, dock med den ändringen att det äskade anslaget med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överflyttning av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag torde böra minskas med 700 000 kronor till 45 300 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 45 300 000 kronor.

75:o) **Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 121), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

FASTIGHETER.

76:o) **Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens del-fond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 88) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 139), varom utskottet velat här
erinra.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

77:o) **Marinen: Bidrag till sjövärnskåren. Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet. Marinen: Understöd åt föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 89—91, s. 122 och 123), innebärande oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,
att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa
a) till *Marinen: Bidrag till sjövärnskåren* ett reservationsanslag av 300 000 kronor;
b) till *Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet* ett reservationsanslag av 16 000 kronor;
c) till *Marinen: Understöd åt föreningar m. m.* ett anslag av 23 000 kronor.

FLYGVAPNET.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

78:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv. Flygvapnet: Rekryteringskostnader. Flygvapnet: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 94—96, s. 124 och 125), innebärande oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,
att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa
a) till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* ett förslagsanslag av 950 000 kronor;
b) till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* ett förslagsanslag av 140 000 kronor;
c) till *Flygvapnet: Ekiperingsersättningar* ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

79:o) **Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 125 och 126), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

80:o) **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98, s. 126) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 400 000 kronor.

Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1952/53 och då antalet tjänstgöringsdagar för nästa budgetår beräknas lägre än för budgetåret 1952/53, torde det enligt departementschefens mening vara befogat att räkna med något lägre medelsåtgång för nästkommande budgetår än för innevarande budgetår.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av väckt motion om utryckningspremie åt värnpliktig, hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 200 000 kronor.

81:o) **Flygvapnet: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, s. 126), innebärande en anslagshöjning av 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Familjebidrag* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

SJUKVÅRD.

82:o) **Flygvapnet: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 126 och 127), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

83:o) **Flygvapnet: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 127), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

EXPENSER M. M.

84:o) **Flygvapnet: Bränsle m. m.** Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 102, s. 127 och 128) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 350 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 350 000 kronor. Departementschefens förslag innebär oförändrat anslagsbelopp.

Utskottet har icke funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört rörande överflyttning av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag anslaget torde bära minskas med 50 000 kronor till 5 300 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 300 000 kronor.

85:o) **Flygvapnet: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 128), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

86:o) **Flygvapnet: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 128 och 129), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, som föranletts av ökad anskaffning av kontorsutensilier, ökad propagandaverksamhet m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 kronor.

MATHÅLLNING.

87:o) **Flygvapnet: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 129 och 130), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

88:o) **Flygvapnet: Beklädnad m. m.** **Flygvapnet: Inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 106 och 107, s. 130—133), innebärande oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* ett reservationsanslag av 5 200 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

89:o) **Flygvapnet: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 133 och 134), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 585 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

90:o) **Flygvapnet: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 109, s. 134 och 135) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 4 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 100 000 kronor.

Flygförvaltningen har föreslagit, att anslaget höjes med 1 360 000 kronor, varav 990 000 kronor avser allmänna övningskostnader, 130 000 kronor kartor, 225 000 kronor undervisning och utbildning samt 15 000 kronor flygplatsavgifter. Ämbetsverket har vidare föreslagit, att kostnaderna för den militära väderlekstjänsten, som för närvarande belastar förevarande anslag, från och med nästa budgetår anvisas under anslagen till drift och underhåll av flygmateriel m. m. och avlöningar till aktiv personal m. fl. samt anslag under flygvapnets delfond av försvarets fastighetsfond. Om förslaget genomföres kan förevarande anslag minskas med 225 000 kronor. Anslagshöjningen skulle alltså utgöra 1 135 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker flygförvaltningens förslag med den ändringen, att höjningen bör begränsas till 600 000 kronor.

Utskottet finner sig böra tillstyrka, att anslagshöjningen bestämmes på sätt departementschefen föreslagit och har icke något att erinra mot att kostnaderna för den militära väderlekstjänsten bestridas i enlighet med flygförvaltningens av departementschefen biträdda förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 4 700 000 kronor.

91:o) **Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 136), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

FLYGMATERIEL M. M.

92:o) *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 111, s. 136—142) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1954 angivits medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 535 000 000 kronor, dels ock till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels förberörda båda likalydande motioner I: 140 av herr *Helmer Persson m. fl.* och II: 191 av herr *Holmberg m. fl.*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen i avvaktan på utredning och förslag rörande nedskärning av försvarsutgifterna måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om ökning av utgifterna till flygvapnet under budgetåren 1954/61 från 2 105 miljoner kronor till 3 150 miljoner kronor,

dels ock förberörda båda likalydande motioner I: 141 av herr *Helmer Persson m. fl.* och II: 192 av herr *Holmberg m. fl.*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 300 miljoner kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 350 000 000 kronor, varjämte 1953 års riksdag medgav utläggande av beställningar intill ett belopp av 475 miljoner kronor.

Departementschefen räknar med en betydande ökning av dels totalbeloppet för flygmaterielanslagets sjuårsplan, dels ock medelstilledningen under detta anslag. Departementschefen förordar således, att kostnadsramen för sjuårsplanen ökas med 862,5 miljoner kronor för att täcka inträffade merkostnader på grund av den tekniska utvecklingen, 288 miljoner kronor för inköp av jaktflygplan av utländsk typ samt 18 miljoner kronor för anskaffning av transportflygplan. Vid bifall till nu nämnda förslag kommer kostnadsramen för sjuårsperioden 1954/61 att uppgå till 3 150 miljoner kronor.

Det av departementschefen upptagna beloppet för att täcka merkostnader på grund av teknisk utveckling är i runt tal 85 miljoner kronor lägre än det belopp som flygförvaltningen äskat för ändamålet. Departementschefen förutsätter, att det genom rationaliseringar och andra åtgärder skall bli möjligt att begränsa utgifterna med angiven summa. De-

partementschefen räknar således icke med några väsentliga förändringar av flygvapnets organisation. I fråga om övriga av departementschefen föreslagna utökningar av sjuårsplanens kostnadsram har departementschefen godtagit flygförvaltningens förslag. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av flygförvaltningen i vanlig ordning meddela närmare bestämmelser rörande utnyttjandet av de till förfogande stående medlen. Därvid bör enligt departementschefen Kungl. Maj:t äga rätt att om så befinnes ändamålsenligt vidtaga ändringar av fördelningen på olika objekt av de i kostnadsramen upptagna beloppen.

Flygförvaltningen har utöver nu behandlade förslag hemställt om en utvidgning av sjuårsplanens kostnadsram med sammanlagt 40 miljoner kronor för anskaffning av ytterligare ett antal flygplan av typ 29 och spaningsflygplan av utländsk typ. Departementschefen finner det icke möjligt att nu tillgodose dessa önskemål.

Flygförvaltningen äskar för budgetåret 1954/55 ett betalningsanslag av 445 miljoner kronor samt hemställer om bemyndigande att utlägga beställningar till ett belopp av 575 miljoner kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att betalningsanslagen hålles vid en jämn nivå förordar departementschefen, att medelstilleddningen under detta anslag för nästa budgetår upptages till ett belopp av 450 miljoner kronor. För utläggande av beställningar räknar departementschefen med ett bemyndigande av 535 miljoner kronor.

Vid bifall till departementschefens förslag kommer den 30 juni 1955 beställningsbemyndiganden till ett belopp av 671 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Utskottet vill erinra om att flygmaterielanslagets kostnadsram för sjuårsperioden 1953/60 uppgår till 2 105 000 000 kronor. Departementschefen har nu föreslagit, att kostnadsramen för den sjuårsplan, som omfattar budgetåren 1954/61, ökas med 1 045 000 000 kronor, varav huvuddelen eller 862 500 000 kronor avses för täckande av inträffade merkostnader på grund av den tekniska utvecklingen, under det att återstoden avses för inköp av jaktflygplan av utländsk typ samt för anskaffning av transportflygplan.

Förslaget innebär alltså en betydande utökning av anskaffningsprogrammets kostnadsram. Med hänsyn till statens även i övrigt stegrade utgifter inger denna ökning av kostnaderna betänkligheter. Framhållas må emellertid, att förslaget i fråga icke innebär någon reell utvidgning av den anskaffningsplan, som statsmakterna tidigare beslutat. Merkostnaderna få såsom i det föregående nämnts närmast ses mot bakgrunden av den tekniska utvecklingen på flygvapnets område.

Med anledning av den föreslagna anskaffningen av utländska jaktflygplan vill utskottet erinra om att vid 1942 års försvarsbeslut framhölls ange-

lägenheten av att de flygförbanden tilldelade planen borde vara i möjligaste mån enhetliga, d. v. s. antalet flygplanstyper borde begränsas till ett minimum. Härmed följde nämligen vissa stora fördelar, såsom lägre anskaffnings- och underhållskostnader, förenklad utbildning samt i viss mån ökad krigsberedskap och förenklad ersättningstjänst i krig, ävensom ej minst ökade förutsättningar för minskad haverifrekvens. Det är därför enligt utskottets mening att beklaga, att de ifrågavarande nyanskaffningarna icke kunna ske genom utökade inköp av flygplan av inhemsk konstruktion.

Med hänsyn emellertid till i vad det föregående anförts och då flygmaterielen måste så långt möjligt är tillgodose kraven på modernitet, finner utskottet sig icke böra framställa någon erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet vill alltså tillstyrka, att kostnadsramen för sjuårsperioden höjes till 3 150 000 000 kronor.

Till följd av vad sålunda förordats torde flygmaterielanslaget för nästa budgetår böra avsevärt uppräknas. I syfte att åstadkomma en jämn årskvot av sjuårsplanens totalkostnad har departementschefen föreslagit, att medelsanvisningen höjes med 100 000 000 kronor till 450 000 000 kronor. I fråga om bemyndigandet att medgiva utläggande av beställningar innebär departementschefens förslag, att kostnadsramen för detsamma bestämmes till 535 000 000 kronor. Utskottet anser sig i anslutning till vad utskottet i det föregående anført böra godtaga förslagen i fråga. Med hänsyn emellertid till den förutsatta överföringen av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag torde såväl anslaget som bemyndigandet böra minskas med vardera 6 300 000 kronor till 443 700 000 kronor respektive 528 700 000 kronor.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 140 och II: 191 samt I: 141 och II: 192, i vad desamma, såvitt nu är i fråga, skilja sig från utskottets förslag.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 140 och II: 191, såvitt nu är i fråga, bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1954 och av utskottet angivits medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 528 700 000 kronor;

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 141 och II: 192, såvitt nu är i fråga, till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 443 700 000 kronor;

II. att motionerna I: 140 och II: 191, såvitt nu är i fråga, i vad de icke behandlats under I., icke må av riksdagen bifallas.

93:o) **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 112, s. 142—145) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 98 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 000 kronor. Kostnaderna för drivmedel och underhåll har sjunkit. Den härav föranledda utgiftsminskningen kan vid oförändrad verksamhet uppskattas till omkring 4,9 miljoner kronor. Å andra sidan har flygförvaltningen för nästa budgetår äskat i runt tal 6,6 miljoner kronor för nya ändamål. Till följd härav hemställer ämbetsverket om en uppräknig av anslaget med omkring 1,7 miljoner kronor.

Flygförvaltningen föreslår, att medel anvisas för att öka den för innevarande budgetår medgivna flygtiden — 182 000 timmar — med 5 500 timmar. Ökningen anses erforderlig med hänsyn till beräknade ändringar i fråga om tillgång på flygande personal och flygplan. De med flygverksamheten direkt sammanhängande kostnaderna skulle vid bifall till förslaget öka med i runt tal 5,6 miljoner kronor. Departementschefen kan icke tillstyrka en så stor ökning av ifrågavarande kostnader utan beräknar för ändamålet i runt tal 2,2 miljoner kronor. Genom denna ytterligare medelsanvisning torde det enligt departementschefen vara möjligt att i mindre utsträckning öka flygtiden under budgetåret 1954/55.

För att tillgodose övriga av flygförvaltningen anmälda nya behov räknar departementschefen med en medelstildelning av omkring 700 000 kronor, varvid förutsättes, att kostnaderna för anskaffning av förbrukningsmateriel för den militära väderlekstjänsten från och med nästa budgetår bestrides av förevarande anslag.

Med hänsyn till det anförda och med beaktande av den förutnämnda sänkningen av kostnaderna för drivmedel och underhåll räknar departementschefen för nästa budgetår med ett medelsbehov av 98 miljoner kronor för verksamheten under detta anslag.

Departementschefen räknar vidare med en ökning av lagerhållningen av drivmedel. Härför förutsättes kunna tagas i anspråk å anslaget uppkommen reservation, som beräknas vid utgången av innevarande budgetår uppgå till 6 å 7 miljoner kronor.

Utskottet vill erinra om att för innevarande budgetår räknats med en flygtid av omkring 182 000 timmar, vilket innebär en ökning med 12 000 timmar i jämförelse med motsvarande flygtid för budgetåret 1952/53. Utskottet vill på av flygledningen anförda skäl tillstyrka, att flygtiden ytterligare utökas för nästa budgetår, men anser att höjningen bör begränsas i enlighet med departementschefens förslag. Mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen i övrigt har utskottet icke funnit annat

vara att erinra än att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget bör med hänsyn till vad utskottet under punkt 24 anfört i fråga om överförande av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag nedräknas med 2,6 miljoner kronor till 95,4 miljoner kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 95 400 000 kronor.

94:o) **Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 145 och 146), innebärande en anslagshöjning av 800 000 kronor för att täcka beräknade ökade kostnader för frakter och transporter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

95:o) **Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 114, s. 146 och 147) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 1 850 000 kronor.

Departementschefen, som anser sig med hänsyn till pågående utredningar i materielhanteringsfrågor icke kunna tillstyrka flygförvaltningens förslag oförändrat, förordar en anslagshöjning av 400 000 kronor. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de ändamål, som skall tillgodoses med anslaget.

Utskottet anser sig kunna godtaga Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och har icke något att erinra mot att det får ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de ändamål, som skola tillgodoses med anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 400 000 kronor.

FASTIGHETER.

96:o) **Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifråga-

varande ändamål (punkt 115) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 139), varom utskottet velat här erinra.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

97:o) **Flygvapnet: Understöd åt privatflyget.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 116, s. 148) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herrar *Sjölin* och *Stenberg* väckt motion (II:208) hemställt, att förevarande anslag måtte uppföras med 395 000 kronor.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 325 000 kronor.

Luffartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget höjes med 70 000 kronor.

Departementschefen anser sig icke kunna förorda någon höjning av anslaget.

Utskottet. Avsikten med statsunderstödet till det s. k. privatflyget är att underlätta flygvapnets rekrytering. Utskottet vill i anledning härav erinra om att chefen för flygvapnet i sitt militärorganisatoriska underlag beträffande flygvapnets driftbudget 1954/55 framhållit, att rekryteringsbehovet av fältflygare är för nämnda budgetår 290. Antalet sökande har, framhåller flygvapenchefen vidare, redan under budgetåret 1952/53 stigit till mellan 800 och 900 och visar fortfarande stigande tendens. Samtidigt har chefen för flygvapnet föreslagit, att antalet till uttagningsprov inkallade ynglingar höjes till 1 000. Utskottet har nu under hand från flygledningen inhämtat, att antalet sökande år 1953 stigit till 1 045 samt att med avseende å rekryteringen för innevarande år hittills kända resultat tyda på en fortsatt ökning av antalet sökande. Vid nu angivna förhållanden kan utskottet icke finna en höjning av förevarande anslag påkallad. I vart fall bör resultatet avvaktas av de av 1952 års riksdag beslutade sedan den 1 juli 1953 tillämpade åtgärderna i syfte att genom förbättrade befodringsförhållanden och höjda premier stimulera rekryteringen av fältflygare. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 208, till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

SJÖKARTEVERKET.

98:o) **Sjökarteverket: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 149 och 150), innebärande en av automatiska kostnadsförändringar föranledd anslagshöjning av 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	412 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	12 360
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	230 000
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	105 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	331 640
	<hr/>
	Summa kronor 1 091 000

b) till *Sjökarteverket: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 091 000 kronor.

99:o) **Sjökarteverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118, s. 150), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 440 000 kronor.

100:o) **Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119, s. 150 och 151), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

101:o) **Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120, s. 151), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

102:o) **Sjökarteverket: Ombyggnad av sjömättningsfartyg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, s. 151 och 152), innebärande medelsanvisning för ombyggnad av sjömättningsfartyget »Johan Nordenankar», hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Ombyggnad av sjömättningsfartyg* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

KRIGSARKIVET.

103:o) **Krigsarkivet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122, s. 152—154), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, föranledd av lönekostnader till ett biträde för skriv- och kontorsgöromål samt automatiska kostnadsförändringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	57 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	23 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	107 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	99 100
	<hr/>
	Summa kronor 286 600

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	20 600
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 266 000

b) till *Krigsarkivet: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 266 000 kronor.

104:o) **Krigsarkivet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, s. 154), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

105:o) **Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124, s. 154 och 155), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

106:o) **Krigsarkivet: Inredning m. m. i krigsarkivets nybyggnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 125, s. 155 och 156) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

I riksstaten för budgetåret 1947/48 upptogs ett reservationsanslag av 200 000 kronor till *Krigsarkivet: Inredning m. m. i krigsarkivets nybyggnad*. Anslaget avsågs för inredning m. m. i ett planerat arkivtorn, vilket beräknades bli färdigt den 1 april 1948. Arkivtornet har emellertid icke kommit till utförande. I stället skall, på sätt framgår av propositionen 1953: 149, en arkivbyggnad i fyra våningar uppföras. Å anslaget, som enligt beslut av 1953 års riksdag må disponeras jämväl under innevarande budgetår, kvarstod vid utgången av budgetåret 1952/53 en reservationsbehållning av 188 970 kronor.

Genom beslut den 16 oktober 1953 har Kungl. Maj:t bemyndigat byggnadsstyrelsen att gå i författning om utförande av arkivbyggnaden ävensom anbefallt arbetsmarknadsstyrelsen att meddela byggnadstillstånd för densamma. Byggnaden beräknas bli färdig under hösten 1954.

Kostnaderna för inredning m. m. av arkivbyggnaden har av krigsarkivarierna beräknats till 539 000 kronor. Departementschefen har icke något att erinra mot dessa beräkningar. Då departementschefen förutsätter, att outnyttjade medel å förenämnda för budgetåret 1947/48 anvisade anslag kan disponeras, synes det ytterligare medelsbehovet kunna beräknas till i runt tal 350 000 kronor. Departementschefen föreslår, att detta belopp anvisas såsom reservationsanslag för budgetåret 1954/55. Vid utgången av budgetåret 1953/54 outnyttjade medel å det för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget *Krigsarkivet: Inredning m. m. i krigsarkivets nybyggnad* förutsättes få överföras till det nya anslaget.

Utskottet, som anser sig böra godtaga de gjorda beräkningarna av kostnaderna för inredning m. m. av arkivbyggnaden, tillstyrker den äskade medelsanvisningen och har icke något att erinra mot att outnyttjade medel överföras i enlighet med departementschefens förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Inredning m. m. i krigsarkivets nybyggnad* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

ARMÉMUSEUM.

107:o) **Armémuseum: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, s. 156 och 157), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	75 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	13 850
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	21 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49 450
	Summa kronor 160 100

Särskilda uppördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	13 100
	Nettoutgift kronor 147 000

b) till *Armémuseum: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 147 000 kronor.

108:o) **Armémuseum: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127, s. 157 och 158), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armémuseum: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

109:o) **Armémuseum: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, s. 158), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

FÖRSVARETS SOCIALBYRÅ.

110:o) **Försvarets socialbyrå: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 130, s. 160 och 161) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för försvarets socialbyrå,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets socialbyrå, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till Försvarets socialbyrå: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 244 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 246 000 kronor.

Departementschefen föreslår indragning av en arvodesbefattning för expeditionsofficer i 1:22 och inrättande av en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången.

På grund av riksdagens vid 1953 års vårsession fattade beslut i anledning av propositionen 1953:134 angående lönegradsplacering för viss biträdes- och hålkortspersonal har på socialbyråns personalförteckning uppförts en kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst i Ca 8. Härav föranledda ökade lönekostnader bör enligt departementschefen beräknas under vederbörande anslagsposter.

Övriga föreslagna anslagsförändringar äro av automatisk natur.

Utskottet tillstyrker de föreslagna personalförändringarna och har icke något att erinra mot den verkställda beräkningen av avlöningsstaten.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att försvarets personalbehandlingsutredning i ett den 24 november 1952 avgivet betänkande framlagt förslag till central organisation på personaltjänstens område, enligt vilket, bland andra, försvarets socialbyrå skulle ersättas av en ny institution, benämnd försvarets personaltjänstbyrå. Utredningens förslag är för närvarande föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarets socialbyrå uppföra en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets socialbyrå, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	30 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 350
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	129 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	76 650
	<hr/>
	Summa kronor 244 000

c) till Försvarets socialbyrå: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 244 000 kronor.

111:o) **Försvarets socialbyrå: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131, s. 162 och 163), innebärande en nedräkning av anslaget med 3 000 kronor med hänsyn till belastningen och den ändrade underbefälsorganisationen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets socialbyrå: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 137 000 kronor.

112:o) **Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132, s. 163 och 164), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

FÖRSVARSHÖGSKOLAN.

113:o) **Försvvarshögskolan: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133, s. 164—166), innebärande oförändrad medelsanvisning och avlöningsstat, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvvarshögskolan: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 162 000 kronor.

114:o) **Försvvarshögskolan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134, s. 166 och 167), innebärande en av ökade traktamentskostnader m. m. föranledd anslagshöjning av 9 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvvarshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 89 000 kronor.

FÖRSVARETS LÄROVERK.

115:o) **Försvarets läroverk: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 135, s. 167—170) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till Försvarets läroverk: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 760 000 kronor.

Vid beräkningen av anslaget för budgetåret 1953/54 förutsattes att antalet extra ordinarie adjunkter vid läroverket skulle kunna nedbringas till fem ävensom att timplärare icke skulle erfordras för andra ändamål än kompletteringskurser samt inträdes- och flyttningsprovningar (prop. 1953:1,

bil. 6, s. 193). Kostnaden för arvoden till sådana timlärare beräknades till 18 600 kronor. Beräkningen grundades på då gällande undervisningsskyldighet för lärare vid skolan. Till följd av överenskommelse, träffad mellan 1949 års tjänsteförteckningskommitté och vederbörande personalorganisation, vilken överenskommelse lagts till grund för den av riksdagen bifallna propositionen 1952: 241, har Kungl. Maj:t emellertid den 12 juni 1953 bland annat medgivit viss förkortning av undervisningsskyldigheten för lärarna vid skolan. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t för budgetåret 1953/54 medgivit dels att vid läroverket må finnas anställda sex icke-ordinarie adjunkter, av vilka fyra i Ce 27 och två i reglerad beföringsgång — således en adjunkt mera än som förutsatts vid anslagsberäkningen — samt att som ersättning åt timlärare får utgå tillhopa 31 500 kronor eller 12 900 kronor mera än det belopp, som för ändamålet inrymts i anslaget.

Departementschefen räknar för nästa budgetår med medel under anslaget för två adjunkter i reglerad beföringsgång. För timarvoden, beräknade efter i medeltal 23 kronor 65 öre per timme, föreslås skola avses i runt tal 104 200 kronor, såvitt nu är i fråga. Timlärare anses för nästa budgetår jämväl behöva tagas i anspråk för kompletteringskurser samt för inträdes- och flyttningsprövningar. Medelsbehovet för kurserna, som beräknas komma att omfatta sammanlagt 530 timmar, beräknas till i runt tal 12 500 kronor. För timarvoden i samband med inträdes- och flyttningsprövningar räknas med en kostnad av 500 kronor. Den totala kostnaden för timarvoden skulle sålunda för nästa budgetår uppgå till 117 200 kronor, vilket i förhållande till det belopp, som för ändamålet inrymts i anslaget för innevarande budgetår, innebär en ökning med 98 600 kronor.

Övriga föreslagna anslagsförändringar äro av automatisk natur.

Utskottet. Den verkställda anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	401 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	205 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	258 400
	<hr/>
	Summa kronor 870 000

b) till *Försvarets läroverk*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kronor.

116:o) **Försvarets läroverk: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136, s. 170), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

FÖRSVARETS BREVSKOLA.

117:o) **Försvarets brevskola: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137, s. 170 och 171), innebärande oförändrad medelsanvisning och avlöningsstat, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets brevskola: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 129 000 kronor.

118:o) **Försvarets brevskola: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 138, s. 171), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets brevskola: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

SJUKVÅRDSMATERIEL M. M.

119:o) **Sjukvårdsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 139, s. 171 och 172), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

120:o) **Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 140, s. 172 och 173) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har i samband med medelsäskandena för budgetåret 1954/55 anmält att omfattande brist på sjukvårdsmateriel för utrustnings- och ersättningsändamål alltjämt föreligger. De anskaffningar, som ämbetsverket anser mest angelägna, har kostnadsberäknats till 9 710 000 kronor. Av detta belopp anses 2 000 000 kronor böra anvisas för budgetåret 1954/55, varvid förutsattes att anslagsbelopp av samma storlek jämväl i fortsättningen kommer att ställas till förfogande.

Med hänsyn till nödvändigheten av sträng återhållsamhet med statsutgifterna kan departementschefen för nästa budgetår icke tillstyrka medelsanvisning av den storleksordning sjukvårdsstyrelsen föreslagit. För täckande av de mest påtagliga bristerna förordar departementschefen att ett belopp av 1 000 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Utskottet. Enligt vad sjukvårdsstyrelsen framhållit föreligga alltför stora brister i fråga om sjukvårdsmateriel och läkemedel. Med hänsyn härtill torde en större medelsanvisning än den av departementschefen förordade vara motiverad för att avhjälpa desamma. Utskottet anser sig emellertid i likhet med departementschefen icke kunna förorda, att för nästa budgetår anvisas högre belopp än 1 000 000 kronor för ändamålet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRRÅD.

121:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 141, s. 173—175) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 368 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 364 000 kronor.

Vid behandlingen i det följande av militärapotekets avlöningsanslag redogöres för ett förslag till viss omläggning av lönesystemet för löneplansplacerad farmaceutpersonal vid militärapoteket och dess filialapotek i Karlskrona. Denna omläggning beaktar departementschefen vid beräkningen av de olika anslagsposterna under förevarande anslag.

Övriga föreslagna kostnadsförändringar äro av automatisk natur.

Utskottet erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, i vad avser omläggning av lönesystemet för löneplansplacerad farmaceutpersonal vid militärapoteket och dess filialapotek i Karlskrona. Departementschefens beräkning av anslaget godtages av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	27 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	44 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	179 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	121 000
	<hr/>
Summa kronor	403 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	35 000
	<hr/>
Nettoutgift kronor	368 000

b) till *Försvarets sjukvårdsförråd*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 368 000 kronor.

122:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142, s. 175), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

GARNISONSSJUKHUSEN.

123:o) **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 143, s. 176—180) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för garnisonssjukhusen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor, varvid såsom inkomster räknats med 4 750 000 kronor.

Departementschefen föreslår att vid garnisonssjukhuset i Boden inrättas en överläkartjänst i Ce 29, avsedd för avdelningen för epidemiska sjukdomar jämte serobakteriologiskt laboratorium, ävensom en tjänst för underläkare i Cg 25, avsedd för sjukhusets ögonavdelning. Departementschefen föreslår vidare — under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frå-

gor — att vid samma sjukhus en tjänst för förste underläkare i Ce 26 omvandlas till överläkartjänst i Ce 29 (narkosläkartjänst), att två underläkartjänster i Cg 25 (medicinska avdelningen och röntgenavdelningen) ändras till tjänster för förste underläkare i Cg 26 samt att tjänsten för föreståndarinnan i Ce 17 uppflyttas till Ce 19. Två kontoristtjänster i Ce 13 vid garnisonssjukhuset i Boden föreslås skola ordinariesättas.

Det förutsättes liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva behovet av extra och lägre extra ordinarie personal vid garnisonssjukhusen. Departementschefen räknar i detta hänseende med ett ökat medelsbehov av 65 000 kronor.

Vid anslagsberäkningen beaktar departementschefen riksdagens i anledning av propositionen 1953:165 meddelade beslut om förbättrad löneställning för sjukgymnaster vid garnisonssjukhusen.

Enligt beslut av 1948 års riksdag skall de vårdavgifter, som inflyter såsom ersättning för vård av civila patienter vid garnisonssjukhusen, redovisas såsom inkomster under garnisonssjukhusens avlönings- och omkostnadsanslag. I dylika inkomster beräknas för budgetåret 1954/55 7 850 000 kronor, varav 5 300 000 kronor anses böra redovisas under avlöningsanslaget.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att erinra mot den verkställda beräkningen av avlöningsstaten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) *dels* på personalförteckningen för garnisonssjukhusen uppföra ytterligare tjänster för två överläkare i lönegrad Ce 29 och två kontorister i lönegrad Ca 13, *dels ock* ur förteckningen utesluta en tjänst för förste underläkare i lönegrad Ce 26;

b) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	410 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	72 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	300 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 890 000

5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	130 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 743 000
	<hr/>
	Summa kronor 5 545 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	70 000
Ersättning från pensionsstyrelsen för lön åt läkare vid reumatikeravdelningen vid garnisonssjuk- huset i Boden, <i>förslagsvis</i>	25 000
Vårdavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 300 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 150 000

c) till *Garnisonssjukhusen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

124:o) **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144, s. 181), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

125:o) **Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145, s. 181 och 182), innebärande en av omräkning av medelsbehovet för ålderstillägg och vikariatsersättningar m. m. föranledd höjning av anslaget med 16 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	28 500
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 340
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	282 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 960
	<hr/>
	Summa kronor 364 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	8 500
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 356 000

b) till *Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 356 000 kronor.

MILITÄRAPOTEKET.

126:o) **Militärapoteket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 146, s. 182—186) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55, dels ock till Militärapoteket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 409 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 403 000 kronor.

På grund av riksdagens vid 1953 års vårsession fattade beslut i anledning av propositionen 1953:165 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. har en tjänst för förrådsman i Ce 11 vid militärapoteket uppflyttats till tjänst för förrådsförman i Ce 13. Härav föranledda ökade lönekostnader bör enligt departementschefen beaktas under vederbörliga anslagsposter.

Vad angår löneförhållandena för militärapotekets farmaceutpersonal med undantag för apotekets chef erinrar departementschefen om att chefen för civildepartementet vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor framlagt förslag i ämnet, innebärande att fem tjänster för apotekare i Cg 23 uppflyttas till Cg 25, att förtroendemannaarvode skall utgå med 2 400 kronor för år till vardera av de två apotekarna i Cg 27 och med 900 kronor för år till envar av tre apotekare i Cg 25 samt att den nuvarande begränsningen till lön efter vissa löneklasser avskaffas i fråga om såväl apotekare som farmacie kandidater. För den apotekare i Cg 27, som förestår militärapotekets filialapotek i Karlskrona, skall även i fortsättningen gälla samma lönevillkor som för apotekarna i Cg 27 vid militärapoteket. För de av löneregleringen föranledda ökade lönekostnaderna beräknar departementschefen, såvitt gäller förevarande anslag, medel under vederbörande anslagsposter.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, får utskottet, som icke haft något att invända mot den verkställda kostnadsberäkningen, hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ...	19 500
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	347 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	191 300
	Summa kronor 567 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	8 500
Överskott på förrådstitel, <i>förslagsvis</i>	150 000
	Nettoutgift kronor 409 000

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 409 000 kronor.

127:o) **Militärapoteket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147, s. 186), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärapoteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 kronor.

FÖRSVARETS TANDVÅRD.

128:o) **Försvarets tandvård: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148, s. 186—188), innebärande att fyra tjänster för extra försvarstandläkare i Cg 22 upptagas såsom extra ordinarie samt att anslaget höjes med 40 000 kronor till följd av lönehöjningar, som föranletts av 1953 års lönerevision m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	993 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	497 000
	Summa kronor 1 490 000

b) till *Försvarets tandvård: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 490 000 kronor.

129:o) **Försvarets tandvård: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 149, s. 188), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN.

130:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150, s. 188—191), innebärande en anslagshöjning av 25 000 kronor, erforderlig för tillfällig anställning av personal för att förbereda och genomföra ett nytt redovisningssystem samt för bestridande av kostnader av automatisk natur, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	141 500
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	86 500
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	35 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	273 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	257 700
	<hr/>
	Summa kronor 794 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	79 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 715 000

b) till *Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 715 000 kronor.

131:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 151, s. 191), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

132:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 152, s. 192 och 193), innebärande en anslagshöjning av 30 000 kronor, föranledd av att inskrivningsförrättningarna under nästa budgetår förutsättas skola omfatta två åldersklasser i stället för en, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 220 000 kronor.

INSKRIVNINGSVÄSENDET.

133:o) **Inskrivningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 153, s. 193), innebärande en anslagshöjning av 650 000 kronor, be-
tingad av förutsatt ökning av inskrivningsförrättningarnas omfattning under nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

134:o) **Inskrivningsrådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154, s. 193 och 194), innebärande en anslagshöjning av 2 000 kronor med hänsyn till förutsatt ökning av inskrivningsförrättningarnas omfattning under nästa budgetår och till anslagsbelastningen under budgetåret 1952/53, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inskrivningsrådet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

VISSA ÖVRIGA GEMENSAMMA ÄNDAMÅL.

135:o) **Vissa specialundersökningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 155, s. 194 och 195) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 285 000 kronor.

Departementschefen anser sig icke kunna biträda av försvarets sjukvårdsstyrelse framlagt förslag om blodgruppsbestämning av krigsfrivillig personal, vilket beräknas medföra en årlig kostnad av 66 000 kronor.

Kostnaderna för skärmbildsundersökning kan, framhåller departementschefen, väntas öka under nästa budgetår. Å andra sidan beräknas viss minskning komma att inträda i fråga om utgifterna för vissa specialundersökningar vid flygvapnet. I avvaktan på ytterligare erfarenhet av anslagsbelastningen föreslår departementschefen, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 325 000 kronor.

Utskottet. Ehuru det synes utskottet angeläget, att den av sjukvårdsstyrelsen förordade blodgruppsbestämningen av krigsfrivillig personal kommer till stånd, anser sig utskottet i likhet med departementschefen likväl icke kunna förorda, att medel anvisas för ändamålet. Vad departementschefen i övrigt anfört har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

136:o) **Personalvårdsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156, s. 195—197), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Personalvårdsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

137:o) **Försvarsupplysning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 157, s. 197 och 198) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 83 av herr *Osvald* och II: 133 av herrar *Nyberg* och *Stenberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte höjas med 27 000 kronor till 207 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 180 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben hemställer att medelstilldelningen för ändamål, som nu tillgodoses från förevarande anslag, höjes med 33 000 kronor.

Departementschefen anser sig icke för närvarande kunna tillstyrka någon höjning av anslaget.

Utskottet. Av skäl, som utskottet anfört under punkt 39 i det föregående, finner utskottet sig icke böra förorda höjning av nu ifrågavarande anslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

138:o) **Fritidsundervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 158, s. 198 och 199), innebärande en av höjda lärararvoden föranledd anslagshöjning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fritidsundervisning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

139:o) **Försvarsfilm. Publikations- och blankettryck.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 159 och 160, s. 199 och 200), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Försvarsfilm* ett reservationsanslag av 520 000 kronor;

b) till *Publikations- och blankettryck* ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

140:o) **Lottaorganisationen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 161, s. 200) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 83 av herr *Osvald* och II: 133 av herrar *Nyberg* och *Stenberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte höjas med 100 000 kronor till 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Överstyrelsen för Riksförbundet Sveriges lottakårer har beräknat medelsbehovet för budgetåret 1954/55 till i runt tal 1 320 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker, att anslaget uppräknas med 100 000 kronor.

Departementschefen anser sig i nuvarande ekonomiska läge icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget.

Utskottet. Av skäl, som utskottet anfört under punkt 39 i det föregående, finner utskottet sig icke böra förorda höjning av nu ifrågavarande anslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

141:o) **Vissa signalförbindelser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 162, s. 201 och 202) att dels till Vissa signalförbindelser m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar på materiel får utläggas inom en kostnadsram av 10 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 000 000 kronor, varutöver Kungl. Maj:t medgivits utlägg beställningar på materiel inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 9 006 000 kronor. Härutöver begär försvarsstabschefen bemyndigande att under nästa budgetår utlägga beställningar på ytterligare materiel för ett belopp av 12 876 000 kronor.

Departementschefen finner det angeläget att de brister, som föreligger inom ifrågavarande område, blir fyllda så fort sig göra låter. Det ekonomiska läget nödvändiggör emellertid att anläggnings- och anskaffningsverksamheten sker i långsammare takt än försvarsstabschefen föreslagit. Departementschefen förordar att anslaget för nästa budgetår uppföres med 5 000 000 kronor, innebärande oförändrad medelsanvisning. Av anslaget bör 350 000 kronor avses för täckning av medel, som civilförvaltningen utgivit i förskott såsom ersättning för vissa uppfinningar i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 16 januari 1948, den 8 december 1950 och den 27 november 1953. Departementschefen föreslår vidare att av riksdagen utverkas bemyndigande att utöver anslagsbeloppet utlägga beställningar under nästa budgetår intill ett belopp av 10 000 000 kronor. Härvid förutsättes, att verksamheten gives en sådan inriktning att behovet av medel för likvidering av beställningarna blir uppdelat på minst två budgetår och med i stort sett jämn fördelning på budgetåren.

För tillgodoseende av vissa särskilt angelägna behov anses medel jämväl böra anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Utskottet får — under erinran om att riksdagen numera till Vissa signalförbindelser m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1953/54 anvisat ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor — tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar på materiel få utläggas inom en kostnadsram av 10 000 000 kronor.

142:o) **Anskaffning av taggtråd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163, s. 202) får utskottet — under erinran om att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 2 500 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Anskaffning av taggtråd* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

143:o) **Borttagande av pansarhinder m. m. Järnvägskrigsbromateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 164 och 165, s. 202—204), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Borttagande av pansarhinder m. m.* ett reservationsanslag av 125 000 kronor;

b) till *Järnvägskrigsbromateriel* ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Diverse.

144:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 166 och 167, s. 205) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 50 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 481 000 kronor.

145:o) **Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 168) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 139), varom utskottet velat här

erinra.

146:o) **Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk. Ersättning för automobilskatt. Ersättning för rustning och rotering. Resestipendier. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom. Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 169—177, s. 206—209), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* ett förslagsanslag av 350 000 kronor;

b) till *Ersättning för automobilskatt* ett förslagsanslag av 3 100 000 kronor;

c) till *Ersättning för rustning och rotering* ett förslagsanslag av 25 000 kronor;

d) till *Resestipendier* ett reservationsanslag av 15 000 kronor;

e) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 350 000 kronor;

f) till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* ett reservationsanslag av 25 000 kronor;

g) till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* ett förslagsanslag av 800 000 kronor;

h) till *Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom* ett förslagsanslag av 25 000 kronor;

i) till *Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig*, ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

147:o) **Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 178, s. 209), innebärande en anslagsminskning av 1 000 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring*, för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 000 kronor.

148:o) **Omskolning av i militärtjänst skadade.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 179, s. 210), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

149:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 180, s. 211), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

150:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 181, s. 211), innebärande en anslagsminskning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

151:o) Utskottet avgiver denna dag särskilda utlåtanden i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 4 : Försvarets civilförvaltning: Avlöningar. Försvarets civilförvaltning: Omkostnader,

punkten 7: Krigsmaterielverket: Avlöningar. Krigsmaterielverket: Omkostnader. Krigsmaterielverket: Förrådsorganisationen m. m. Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap. Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap,

punkten 8: Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar. Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader,

punkten 12: Arméförvaltningen: Avlöningar. Arméförvaltningen: Omkostnader,

punkten 13: Marinförvaltningen: Avlöningar. Marinförvaltningen: Omkostnader,

punkten 14: Flygförvaltningen: Avlöningar. Flygförvaltningen: Omkostnader,

punkten 20: Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,

punkten 22: Armén: Avlöningar till personal å reservstat,

punkten 61: Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,

punkten 63: Marinen: Avlöningar till personal å reservstat,

punkten 92: Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,

punkten 93: Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat samt

punkten 129: Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar. Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader. Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet. Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 18 maj 1954.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Ohlon, Iwar Anderson, Leander, Näsström, Pålsson, Hesselbom, Gustaf Andersson, Sundelin, Einar Persson, Birger Andersson, Boman, Edvin Thun, Lundgren och Bengtson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Andersson i Malmö, Ståhl, Lindholm, Åkerström, Staxäng, fröken Elmén, herrar Johansson i Mysinge, Thapper, Nihlfors, Karlsson i Olofström, Almgren och Svensson i Stenkyrka.

Reservationer

1) vid *punkten 1* (Repetitionsövningsverksamheten under budgetåret 1954/55) av herrar *Hesselbom, Edvin Thun* och *Åkerström*.

2) vid *punkten 2* (Motioner om utredning rörande begränsning av försvarskostnaderna) av herrar *Åkerström* och *Karlsson* i *Olofström*.

3) vid *punkten 39* (Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.) av herrar *Ohlon, Sundelin, Boman, Malmborg* i *Skövde*, *Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 83 och II: 133 om en minskning av anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 1 000 000 kronor och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande på s. 28 bort ersättas med text av följande lydelse:

»Den verksamhet, som hemvärnets och de frivilliga försvarsorganisationerna bedriva, utgör ett värdefullt komplement till den obligatoriska utbildningen och är alltså av största betydelse ur allmän försvarssynpunkt. Det är därför ett vitalt statsintresse, att den arbetskapacitet, varöver dessa organisationer förfoga, och den vilja till personliga uppoffringar och insatser, som där finnas, utnyttjas och stärkas. För att emellertid kunna främja den frivilliga rekryteringen och utbildningen och göra rättvisa åt de frivilliga insatserna är det angeläget, att de olika organisationerna erhålla erforderlig anslagstilldelning. Vid sin granskning av Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisningar till de olika sammanslutningarna har utskottet funnit, att vid bifall till förslagen vissa av dem nödgas reducera sin verksamhet, medan andra icke kunna vidmakthålla rörelsens nuvarande omfattning. Här må erinras om att chefen för armén tillstyrkt vissa höjningar av anslagen till frivilligorganisationerna, däribland anslaget till den frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m. med 126 000 kronor. Utskottet anser för sin del angeläget, att vissa anslagsförstärkningar komma till stånd och vill i anslutning till yrkandet i motionerna I: 83 och II: 133 föreslå, att följande anslag höjas i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, nämligen hemvärnets avlöningsanslag med 234 000 kronor, hemvärnets omkostnadsanslag med 50 000 kronor, hemvärnets övningsanslag med 65 000 kronor, anslagen till frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m. med 116 000 kronor, till frivilliga skytteväsendets befrämjande med 100 000 kronor och till lottaorganisationen med 100 000 kronor.

Den sammanlagda anslagshöjningen skulle alltså utgöra 665 000 kronor. Med hänsyn till det ekonomiska läget finner utskottet sig emellertid icke böra föreslå, att det ytterligare medelsbehovet tillgodoses genom en här emot svarande medelsanvisning utöver den av Kungl. Maj:t föreslagna kostnadsramen för fjärde huvudtiteln, utan anser, att minst denna höjning bör kunna kompenseras genom motsvarande minskning av annat an-

slag under nämnda huvudtitel. Vid bedömande av möjligheterna härtill vill utskottet hänvisa till att departementschefen till följd av den avsedda reduceringen av repetitionsövningsverksamheten för nästa budgetår föreslagit avsevärda minskningar under ett flertal av arméns anslag. Enligt utskottets mening torde de beräkningar, som ligga till grund för dessa anslagsbeskrifningar, vara så approximativt uppgjorda, att de möjliggöra en ytterligare sänkning. I enlighet med yrkandet i de förberörda motionerna I: 83 och II: 133 och enligt vad utskottet inhämtat torde härvid närmast anslaget till underhåll av arméns tygmateriel böra komma i fråga. Det må här framhållas, att även departementschefen funnit sig kunna utan någon som helst motivering föreslå en sänkning av detta anslag med 1 000 000 kronor. Utskottet vill alltså föreslå, att nu ifrågavarande anslag minskas med ytterligare 1 000 000 kronor till 67 500 000 kronor. Sedan förenämnda anslagshöjningar å sammanlagt 665 000 kronor frändragits, uppstår alltså en slutlig besparing av 335 000 kronor. Motionerna I: 141 och II: 192, vilka såvitt nu är i fråga, överensstämmer med Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda anslagsäskande, avstyrkas, i den mån de skilja sig från utskottets förslag.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 83 och II: 133 samt I: 141 och II: 192, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 67 500 000 kronor.»

4) vid *punkten 42* (*Armén: Hemvärnets avlöningar*)

a) av herrar *Ohlson, Sundelin, Boman, Malmborg* i Skövde, *Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet under punkt 39 i det föregående anfört tillstyrker utskottet, att förevarande anslag i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet höjes i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 234 000 kronor till 678 000 kronor. Anslagshöjningen är avsedd att dels möjliggöra en skälig ökning av arvoden till kretshemvärnschefer och hemvärnschefer, dels tillgodose rikshemvärnschefens förslag i övrigt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga,

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärdet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	62 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	63 500
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	525 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	14 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 700
	<hr/>
	Summa kronor 736 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	58 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 678 000

b) till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 678 000 kronor.»

b) av herr *Lundgren*.

5) vid *punkten 43* (*Armén: Hemvärnets omkostnader*)

a) av herrar *Ohlon, Sundelin, Boman, Malmborg* i Skövde, *Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet under punkt 39 i det föregående anfört tillstyrker utskottet, att förevarande anslag i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet, som står i överensstämmelse med försvarets civilförvaltnings förslag, höjes med 50 000 kronor till 630 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 630 000 kronor.»

b) av herr *Lundgren*.

6) vid *punkten 45* (*Armén: Hemvärnets övningar*)

a) av herrar *Ohlon, Sundelin, Boman, Malmborg* i Skövde, *Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande (s. 32) bort ha följande lydelse:
»Under hänvisning till vad utskottet, under punkt 39 i det föregående

anfört tillstyrker utskottet, att anslaget i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet ytterligare höjes med 65 000 kronor. Denna höjning är motiverad dels med att ökningen av hemvärnets styrka medför stegrade övningskostnader, dels med att tidigare prisstegringar m. m. icke tillgodosetts i behövlig utsträckning. Till följd av det anförda bör anslaget uppföras med 1 735 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 735 000 kronor.»

b) av herr *Lundgren*

7) vid *punkten 47* (*Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.*)

a) av herrar *Ohlon, Sundelin, Boman, Malmborg* i Skövde, *Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet under punkt 39 i det föregående anfört tillstyrker utskottet, att förevarande anslag i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet och med i stort sett samstämmiga förslag av chefen för armén, chefen för försvarsstaben och försvarets civilförvaltning höjes med 116 000 kronor till 2 416 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 416 000 kronor.»

b) av herr *Lundgren*.

8) vid *punkten 49* (*Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande*)

a) av herrar *Ohlon, Sundelin, Boman, Malmborg* i Skövde, *Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 45 och II: 60 samt I: 83 och II: 133, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Med hänsyn till det frivilliga skytteväsendets stora betydelse ur försvarssynpunkt kan utskottet icke biträda Kungl. Maj:ts förslag, som innebär en sänkning av anslaget med 100 000 kronor. Såsom försvarets civilförvaltning framhållit kan denna sänkning väntas föranleda minskning av

de medel, som ställas till förfogande för skjutbanors underhåll, vilket, bland annat, av säkerhetsskäl inger betänkligheter. Under hänvisning i övrigt till vad utskottet under punkt 39 i det föregående anfört vill utskottet föreslå, att anslaget i enlighet med yrkandet i de i ämnet väckta motionerna uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår eller alltså 1 725 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 45 och II: 60 samt I: 83 och II: 133, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 725 000 kronor.»

b) av herrar *Lundgren* och *Svensson* i Stenkyrka.

9) vid *punkten 137* (Försvarsupplysning)

a) av herrar *Ohlon*, *Sundelin*, *Boman*, *Malmborg* i Skövde, *Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser utskottet i likhet med departementschefen, att verksamheten bör tills vidare bedrivas i stort sett inom nuvarande anslagsram.»

b) av herr *Lundgren*.

10) vid *punkten 140* (Lottaorganisationen)

a) av herrar *Ohlon*, *Sundelin*, *Boman*, *Malmborg* i Skövde, *Ståhl*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet under punkt 39 i det föregående anfört tillstyrker utskottet, att förevarande anslag i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet höjes med 100 000 kronor till 700 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 83 och II: 133, såvitt nu är i fråga, till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.»

b) av herr *Lundgren*.